

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti • 95. vuosikerta 28.3.2019

3 | 19

Pukeutuisitko
bändipaitaan,
Pekka Mervola?

s. 10

Natalia Giloeva
tekee uutisia
karjalankielellä

s. 30

Ilmasto on
edelleen erillinen
uutisaihe

s. 4

Ilkka Pernu taiteili markkinoinnin
ja journalismin välillä. Pian
unelmatyö alkoi ahdistaa. **14**

KUVA: JUUSO WESTERLUND

Vuoden kuvajournalisti
Touko Hujanen
aloittaa toukokuussa
juhlakauden.

s.24

"Det värsta
är att
omvärlden
tror att
Syrienkrisen
är över."

Samar Yazbeks bok
behandlar om första
åren av Syrienkrisen.

s.34

"Kansalainen ei
tarvitse toimittajan
myötätuntoa. Hän
haluaa tietää kuka
teki, mitä teki ja
miksi."

Susanna Kuparinen aloittaa
Journalistin kolumnistina.

s.9

Maria Pettersson ● Twitter: @mariapetterssOn
● maria.pettersson@journalistiliitto.fi

Pelottelu, panettelu, pahoinpitely

Suomessa on ihmisiä, jotka käyttävät paljon aikaa työtään tekevien ihmisten piinaamiseen. He haukkuvat ammattilaisia huoriksi, idiooteiksi ja valehtelijoiksi. He käskevät hankimaan turvamiehen, muuttamaan maasta ja menemään uuniin. He yllyttävät kanssaan samanmielisiä häiriköimään, uhkailemaan ja käymään käsiksi. He häiritsevät normaaleja ihmisiä sosiaalisessa mediassa, sähköpostitse, puhelimitse ja kasvokkain. He pitävät oikeutenaan loukata ihmisiä, joista eivät pidä. Usein heidän kohteekseen valikoituvat toimittajat, mutta osansa saavat myös esimerkiksi poliisit, tuomarit, hyväntekeväisyysjärjestöjen työntekijät, poliitikot, tutkijat ja tavan ihmiset, jotka sattuvat sanomaan internetissä jotakin, mistä he eivät pidä.

HELSINGIN SANOMIEN ansiokas artikkeli (HS 10.3.2019) paljasti, että on arpapeliä, milloin

kunnialoukkauksista napsahtaa tuomio ja milloin esitutkinta lopetetaan. Tämä asettaa kansalaiset lain edessä eriarvoiseen asemaan. Monet toimittajat seurasivat tyrmistyneinä, miten vuosikaudet ihmisiä verkossa solvanneen **Junes Lokan** toimittaja **Johanna Vehkoota** vastaan nostama kunnianloukkauksyyte eteni oikeuteen, vaikka kollegojen monta kertaa vakavammat tapaukset ovat jääneet käsittelemättä. Lokka itse sanoo, että teki tutkintapyyntöä, koska Vehkoo on hänen mielestään ärsyttävä. Usko oikeusvaltioon saa kolauksen, kun kiusaamismielessä nostetut syytteet etenevät, mutta vakavaa häirintää kohtaavat ihmiset saavat osakseen käsienlevittelyä.

JOIDENKIN poliitikkojen ja jopa puolueiden puheet käyvät yksiin häiriköiden kanssa. Pieni osa poliitikoista on jo pitkään yrittänyt samaa kuin **Trump** Yhdysvalloissa: kalastella suosiota haukkumalla mediaa. Nimenomaan

KUVA: MIKKO VÄHÄNIITTY

s.6

Maakunnat menettävät
kolmekymppiset
osaajat pk-seudulle,
sanoo Keski-Suomen
Journalistien puheen-
johtaja Jukka Koivula.

”Toimittajat esitetään rahalahjuksia ottavina valehtelijoina.”

haukkumalla – useimmat poliitikot esittävät normaalia, asiallista kritiikkiä. Toisaalta esimerkiksi perussuomalaisten virallisessa materiaalissa toimittajat esitetään rahalahjuksia ottavina valehtelijoina. Vuotaako poliitikkojen asenne vihapuhujiin vai toisin päin? Ainakin Yhdysvalloissa molemmat ovat lietsoneet toisiaan.

SUOMALAISESSA yhteiskunnassa ja oikeusvaltiossa on totuttu muutamaasi asiantilaan.

Poliitikot ovat ymmärtäneet, että media on demokratian edellytys. Julkisissa ammateissa toimivat ovat voineet tehdä työtään pääasiassa rauhassa. Ihmiset ovat yleensä yrittäneet välttää oikeusrangaistuksia.

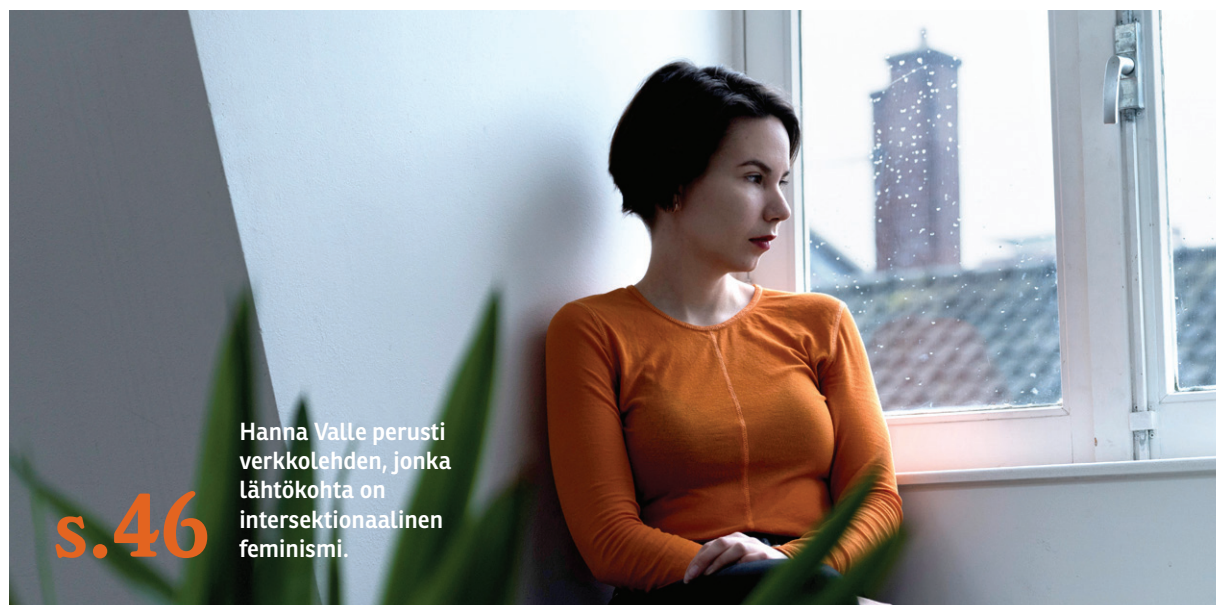
Kaikki kolme ovat nyt muutoksessa. Joiltakuilta poliitikoilta on kadonnut ymmärrys median merkityksestä. Julkisissa ammateissa toimivat joutuvat pelkäämään oman ja kollegojen hyvinvoinnin puolesta ja pohtimaan, mitä voivat

sanoa. Poliittinen väkivalta on todellisuutta, kuten esimerkiksi ulkoministeri **Timo Soinin** (sin.) pahoinpitely-yritys ja polttopulloiskut vastaanottokeskuksiin todistavat.

Oikeudessa tuomitut häiriköt eivät häpeä vaan suorastaan ylpeilevät tuomioillaan – he jopa haluavat tuomioita, koska ne hellivät egoa ja kasvattavat hännystelijäjoukon suosiota.

KAIKKI NELJÄ valtiomahtia ovat tilanteessa ymmällään. Niin on myös iso osa kansalaisista. Suomi ei ole varautunut tilanteeseen, jossa ihmisten hyvinvointia ja demokratiaa vastaan hyökätään ja eri alojen ammattilaisia pelotellaan, panetellaan ja pahoinpidellään. Lakeja, oikeuskäytäntöjä ja median toimintaa on pakko päivittää niin, että ihmiset voivat elää ja työskennellä turvassa. Esimerkkejä maista, joissa tässä on epäonnistuttu, on runsaasti, eikä mikään niistä ole onnellisuusmittausten kärkijoukossa. ●

KUVA: JUSSI PUUKKONEN

Hanna Valle perusti verkkolehden, jonka lähtökohta on intersektionaalinen feminismi.

s.46

Kannen/takakannen kuva: Konsta Leppänen, Emmi Nieminen, kuvitus

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti 95. vuosikerta
28.3.2019

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA /
ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Maria Pettersson 045 675 7401

TOIMITUSSIIHTEERI /
REDAKTIONSSEKRETERARE
Manu Martinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT / REPORTRÄR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU / LAYOUT
Heli Saarela 050 470 0016

SÄHKÖPOSTIT
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET / BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 03 4246 5383 journalisti@
jaicom.com

PAINO / TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA / UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330, faksi 09 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

SEURAAVA JOURNALISTI 4/2019
ILMESTYY 2.5., AINEISTO 24.4.

ILMOITUSMYYNIT:
www.journalisti.fi > ilmoittajille
044 755 5002

VASTUULLISTA
JOURNALISMIA

Jokaisessa jutussa on oltava ilmastonäkökulma, kirjoittaa Vihreän Langan päätoimittaja Riikka Suominen

Riikka Suominen, teksti • Perttu Saksa, kuva

RIIKKA SUOMINEN

- 41-vuotias helsinkiläinen Vihreän Langan päätoimittaja
- Loi ekologisen aikakauslehti Huilin ja pyöritti sitä julkaisevaa yritystä neljä vuotta
- Työskennellyt uutistoimittajana ja eläinsuojelujärjestön tiedottajana
- Opiskellut Ruotsissa matkailua, sosiaalia, markkinointia ja journalismia
- Ollut ehdolla vaaleissa vihreiden listalta

Suomalaismediassa on erinomaisia tiedejuttuja ilmastonmuutoksesta, raportteja ilmastohuippukokouksista ja viime aikoina myös erinomaisia vertailuita eri puolueiden ilmastolinjoista.

Ongelma on, että ilmastonmuutos on journalismissa erilliskysymys.

Se on sitä edelleen, vaikka ilmastojuuttujen määrä on viime lokakuun IPCC-raportin jälkeen kasvanut huomattavasti.

On hyvä, että uutismediat ovat palkanneet erillisiä ilmastotoimittajia. Ongelma on, että ilmastojuuttujen ulkopuolella muu journalismi jatkaa kuin lämpenemistä ei tapahtuisikaan.

IPCC ON MALTILLINEN hallitusten välinen elin. Sen mukaan päästöt pitää saada muutamassa vuosikymmenessä nol- laan – muuten sivilisaatio sellaisena, kuin me sen tun- nemme, on vakavasti uhattuna. Jos tämä tieto sisäiste- tään toimituksissa, ei niissä enää tehdä nykyisenlaista journalismia.

Esimerkiksi sellaista, jossa vertaillaan halpalentoja ja raportoidaan historiallisen hyvästä turvekesästä mainit- sematta, että turve on pahin kasvihuonepäästöjen lähde. Lehdissä ei myöskään iloita, miten aletapahtuma Black Friday piristää kauppaa, kokata naudanlihaa, matkail- la SriLankaan ja toivota, että Suomi saisi formulakisat. Ironisesti Suomen mahdollisuuksia kisoihin parantaa se, että eteläisemmissä maissa alkaa olla liian kuuma järjes- tää niitä.

ON POPULISMIA kertoa asioita, joiden tietää olevan epäto- sia, mutta joita yleisö haluaa kuulla. Medialta on popu- lismia esittää, että kaikki jatkuu kuten nytkin, vaikka maailma lämpenee. Toimittajien ei tarvitse alkaa ilmas- toaktivisteiksi. Riittää, että tajuaa, minkä kokoluokan ilmiöstä on kyse.

Tutkiva journalismi on journalismin arvostetuin laji. Ilmastokriisi on vaikea tutkivan journalismin aihe, koska tuoretta rikosta ei ole. Päästöt aiheutuvat valtaosin asiois-

ta, jotka ovat olleet olemassa kauan: autoteistä, lämmitet- tävistä kodeista, jauhelihasta kaupan hyllyllä. Silloinkin, kun tekeillä on ilmiselvä uusi rikos ilmasto- vastaan, on se positiivinen talousuutinen. Tänä talvena otsikoissa on kerrottu Helsinki-Vantaan lentoaseman kehityksestä. Sa- maan aikaan kun päästöt pitää puolittaa, Suomi satsaa miljardin siihen, että lentomatkustajien määrä kasvaa kymmenellä miljoonalla.

MUISSA POHJOISMAISSA ilmastoymmärrys leviää. *Svenska Dagbladet* on vaihtanut puolet matkakohteista kauko- maista Pohjoismaihin ja pitää jutuissaan junaa ensisijai- sena matkustusvälineenä alle 2 000 kilometrin matkoil- la. Myös tanskalainen *Politiken* keskittyy matkajutuissaan lähimatkailuun.

Journalismi on lukijoille hyödyllisempää, jos me toi- mittajat emme enää vaikene raportoitujen asioiden suh- teesta ilmastoon. Kun uutisoidut raportit kertovat, että päästövähennykset vaativat vähentämään lii- hankulutuk- sen murto-osaan nykyisestä, ruokasivut palvelevat luki- joita paremmin, jos siellä näytetään, miten muutos käy- tännössä tehdään. Kun tutkijat sanovat, että lentämistä on vähennettävä, on lukijalle hyödyllistä saada neuvoja maata pitkän matkailuun lähialueella. Kun tuore selvitys kertoo, että vaatealan päästöt ovat jopa yhtä suuret kuin liikenteen, palvelemme lukijaa, jos talousjutuissa kysy- tään vähittäiskaupan ja tekstiilialan yrityksiltä, miten päästövähennykset muuttavat niiden liiketoimintamal- leja. Esimerkkejä voisi antaa vaikka kuinka paljon.

Ilmastonmuutos pitää huomioida kaikkien juttutyyp- pien kohdalla. Jo pitkään me toimittajat olemme huo- mioineet kaikessa rahan. "Mitä tämä maksaa?" ja "Kuka maksaa?" ovat peruskysymyksiä myös kulttuuritoimitta- jille, kaupunkitoimittajille ja autotoimittajille. Jatkossa toimittajien on syytä rutiininomaisesti kysyä itseltään, ja usein myös haastateltavilta: Mitä tämä tarkoittaa ilmasto- päästöille? Miltä raporttoimani asia näyttää kolme astet- ta lämpimämmässä maailmassa? Sitä kohti me nimittäin nyt olemme matkalla. Kuka kehtaa näyttää siellä lapsil- leen niitä juttuja, jotka kirjoitimme vuonna 2019? ●

Aivovuotoa etelään. Jukka Koivulan, 32, mielestä Jyväskylän kaltaiset yliopisto-kaupungit häviävät siinä, etteivät työllistä kouluttamiaan toimittajia niin hyvin kuin voisivat. Itse hän muutti Jyväskylään reilu neljä vuotta sitten Maaseudun Tulevaisuuden aluetoimittajaksi.

Yli tuhat kolmekymppistä katosi – taantuma teki alalle tulosta vaikeaa

Marja Honkonen, teksti • Mikko Vähäniitty, kuva

0,42

Pörssin viisi mediayhtiötä maksavat tänä keväänä omistajille osinkoa keskimäärin 0,42 euroa osakkeelta, viisi senttiä enemmän kuin viime vuonna. Parhaiten maksaa jälleen Keski-suomalainen. Pohjois-Karjalan kirjapainoa lukuunottamatta yhtiöiden liikevaihdot pienenevät. Aiem-paa enemmän voittoa tekivät Alma Media ja Ilkka.

Lähde: Yhtiöiden tilinpäätökset

Eduskuntavaaleissa on ehdolla lähes 50 nykyistä ja entistä toimittajaa sekä muuta media-alan ammattilaista. Kymmenkunta heistä tekee töitä poliittisesti sitoutumattomille viestimille. Lue ehdokkaiden ajatuksia politiikan ja journalistin työn yhdistämisestä: journalisti.fi

Kolmekymppisissä on käynyt media-alalla kato, kertovat Journalistiliiton ja työnantajien tilastot.

Journalistiliiton 30–39-vuotiaiden jäsenten määrä väheni vuosina 2011–2018 37 prosenttia. Viime vuoden lopussa heitä oli lähes 1400 vähemmän kuin aiemmin.

Taantuma teki monelle uran alun hankalaksi, Journalistiliiton palvelujohtaja **Simon Huldén** arvioi. Vuoden 2008 jälkeen alalta on kadonnut yli tuhat työpaikkaa. Uusia ei ole juuri syntynyt, sillä mediatalous ei ole kohentunut noususuhdanteesta huolimatta.

Kaikkiaan liiton jäsenmäärä on kutistunut 8,7 prosenttia. Jäseniä on aiempaa vähemmän lähes kaikissa ikäryhmissä. Ainoastaan 60 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa. Heitä on yli tuhat enemmän kuin aiemmin.

30–39-vuotiaita on kuitenkin kadonnut liiton tilastoista eniten. Ennen liiton toiseksi suurin ikäryhmä on kutistunut toiseksi pienimmäksi, 16,5 prosenttiin koko jäsenistöstä. Työsuhteisista jäsenistä kolmikymppisiä on neljännes.

SAMA KATO näkyy Ylen tilastoissa. Ylessä toimituksellista työtä tekevien 30–39-vuotiaiden määrä väheni 35 prosenttia vuosina 2011–2018. Toimituksellisen henkilöstön määrä on ylipäätään vähentynyt ja keski-ikä noussut.

Suhteessa muihin yleläisiin kolmikymppisten osuus on pienentynyt 30 prosentista 21 prosenttiin.

Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan vastaavan päätoimittajan **Jouko Jokisen** mukaan parasta olisi, jos toimitus olisi tasapainoinen niin ikä- kuin sukupuolijakauman puolesta. Hän ei kuitenkaan ole asiasta kovin huolissaan.

”Toki aihekirjoa pitää silmällä. Jos joku ikäluokka on heikommin edustettu, jääkö tiettyjä aiheita käsittelemättä? Sellaista en ole vielä havainnut”, Jokinen pohtii.

Myös työnantajien Elinkeinoelämän keskusliiton tilastot kertovat kolmikymppisten kadosta. EK:n vuoden 2017 palkkatilaston mukaan 30–39-vuotiaiden osuus lehdistön toimituksellisesta henkilöstöstä oli 25 prosenttia, kun se vuonna 2011 oli 29 prosenttia. Etenkin 30–34-vuotiaiden osuus on pienentynyt.

”Varmasti toimituksiin mielellään rekrytoidaan nuoria, mutta koko tämän vuosikymmenen ajan lehtien vaikea taloustilanne on jarruttanut tätä uusiutumista”, Medialiiton toimitusjohtaja **Jukka Holmberg** sanoo.

JOURNALISTILIITON TILASTON perusteella kolmikymppisiä on suhteessa eniten töissä pääkaupunkiseudulla ja Ahvenanmaalla, vähiten Keski-Pohjanmaalla ja Hämeessä. Jopa maakunnissa, joissa tarjotaan alan koulutusta, on melko vähän kolmekymppisiä, työsuhteessa olevia jäseniä. Opiskelijat muuttavat töiden perässä muualle.

Se on seurausta maakuntalehtien linjauksista, arvioi Keski-Suomen Journalistien puheenjohtaja **Jukka Koivula**.

”Joissakin mediataloissa tuntuu olevan vallalla ajattelu, että työsuhteet ovat lähtökohtaisesti määrräikaisuus ja tarvittaessa töihin tulevan tehtäviä”, Koivula sanoo.

”On mediataloja, joista on mahdotonta saada vakituista työtä, vaikka hoitaisi hommansa kuinka hyvin.”

Koivula toivoisi, että maakuntalehdet katsoisivat ”aivovuodon” vuoksi itseään peiliin. Jääjiä olisi, jos olisi paikkoja.

”Minusta olisi tärkeää, että työikäiset, osaavat journalistit voisivat rakentaa elämänsä myös maakuntaan”, hän sanoo.

TÖIDEN VÄHENEMINEN toimituksissa ei ole osunut vain uusiin journalisteihin. Journalistiliiton jäsenien väheneminen kertoo myös, että alaa on vaihdettu.

”Työllisyystilanne ei ole mitenkään helppo, ja viestinnän ja markkinoinnin puolelle on valunut porukkaa. Onneksi osa heistä on jäänyt jäseniksi”, Pohjois-Karjalan journalistiyhdistyksen puheenjohtaja **Eveliina Salomaa** arvioi tilannetta alueellaan.

Salomaan mukaan yhdistyksen jäsenmäärä on toisaalta viime vuosina pysynyt melko tasaisena.

Ammattiyhdistyksiin kuuluvien työtekijöiden määrä on Suomessa ylipäätään laskenut koko 2000-luvun ajan. Työ- ja elinkeinoministeriön maaliskuussa julkaiseman tutkimuksen mukaan vuoden 2017 lopussa järjestäytymisaste oli enää 60 prosenttia.

Työnantajat eivät toistaiseksi kiirehdi huolestumaan siitä, että toimittajia karkaa muille aloille. Ylen Jokisen mukaan aluetoimitusten työpaikkoihin on riittänyt hyviä hakijoita, vaikka heitä onkin yleensä pääkaupunkiseutua vähemmän.

Holmbergin mukaan on terve ilmiö, että ihmiset liikkuvat alalta ja paikkakunnalta toiselle.

”Toimivan demokratian kannalta on kuitenkin erittäin tärkeää, että alue- ja paikallislehdistö säilyy päätöksenteon seuraajana ja raportoijana koko maassa.” ●

Vanheneva ala

- Journalistiliiton jäsenistössä suurin ikäryhmä ovat 60 vuotta täyttäneet, joita on 35 prosenttia. Heidän määränsä on kasvanut 27 prosenttia sitten vuoden 2011. Eläkkeellä jäsenistä on 28 prosenttia.
- Elinkeinoelämän palkkatilastossa lehdistön toimituksellisen henkilöstön suurin ikäryhmä ovat 50–59-vuotiaat, joita oli 31 prosenttia vuonna 2017. Suhteellisesti eniten on kasvanut yli 60-vuotiaiden ikäryhmä.
- Viime vuonna Journalistiliiton jäsenmäärä laski 1,8 prosenttia. Liittoon kuului vuoden lopussa 14311 jäsentä.

... ”Jos emme voi käydä keskustelua valemedioiden toiminnasta nimityksillä, jotka viittaavat niiden ideologiseen taustaan, se rajoittaisi sananvapautta vaarallisella tavalla.”

Oikeudessa kunnianloukkaussytteisiin vastannut Johanna Vehkoo Journalistin verkkohaastattelussa 20. maaliskuuta.

... Parasta kotimaista kuvajournalismia palkittiin 18. maaliskuuta. Vuoden lehtikuvaksi 2018 valittiin Joonas Brandt'n otos riparilaisista. Katso kaikkien sarjojen voittajakuvat: journalisti.fi

Uudistuva ja perinteikäs. Journalisti täyttää huhtikuussa 95 vuotta. "Vuosien saatossa lehti on muuttunut järjestö- kentän rasahdusten raportoijasta koko median, journalismin ja viestintäalan suuntaa kommentoivaksi ja muokkaa- vaksi voimaksi", sanoo päätoimittaja Maria Pettersson.

Journalistin paperiversio uudistui, seuraavaksi uudistuu verkkolehti

Nina Erho, teksti • Journalistin arkisto, kuvat

Päätoimittaja Maria Pettersson lupaa alan syvällistä arviointia ja reilua mediakritiikkiä.

Journalisti on uudistunut. Uudistuksessa on huomioitu lukijoiden näkemyksiä, joita **Maria Pettersson** kysyi ensimmäisessä päätoimittamassaan *Journalistissa* viime elokuussa.

"Meiltä kaivattiin lisää syvällistä pohdintaa alan asioista ja reilua mediakritiikkiä vastapainoksi internetin huutelulle. Toisaalta toivottiin nopeaa uutisointia ja kannanottoja alan ajankohtaisista tapahtumista", Pettersson sanoo.

Pohdinnan lisäämiseen sopii printti, nopeaan reagointiin verkko. *Journalistin* verkkosivujen uudistaminen alkaa printin uudistuksen valmistuttua.

"Kokonaisuus kattaa sekä alan ilmiöt että työn tekemiseen liittyvät kysymykset. Pysyvää on myös, että *Journalisti* on laadukkaan median ja Journalistiliiton jäsenten asialla."

Yksi uudistuksen tavoitteista on vahvistaa liiton jäsenistön moninaisuuden näkymistä lehdessä.

"Olemme löysänneet yksityiskohtaisesta konseptoinnista, jotta kaikelle kiinnostavalle löytyy lehdestä sopiva tila", Pettersson sanoo.

UUSIIN PALSTOIHIN kuuluu *Väite*, jossa keskustellaan alan tilasta ja suunnasta. *Näinkö on?* kysyy alan toimijoilta kysymyksiä, joita vain *Journalisti* voi kysyä. *Tutkittua* erittelee alan uutta tutkimusta, ja *Kalenteri* kokoa liiton ja sen jäsenyhdistysten tapahtumia.

Uusiin kolumnisteihin kuuluu toimittaja **Susanna Kuparinen**, joka käsittelee median ja yhteiskunnan suhdetta. Työelämän kysymyksistä kirjoittavat liiton asiantuntijat.

Kannessa nähdään vaihtuvien valokuvaajien ja kuvittajien työn lisäksi graafikko **Emmi Niemisen** piirroksia.

Vuoden alusta *Journalisti* on ilmestynyt neljän viikon välein aiemman kolmen sijaan. Uudistunut lehti on aiempaa paksumpi ja isompi.

Uusi visuaalinen ilme on ulkoasutoimittaja **Heli Saarelan** käsialaa.

"Kun mennään aikakauslehtimäisempään suuntaan, jutut tarvitsevat enemmän tilaa. Elementtejä on karsittu ja kokonaisuutta selkeytetty. Kuvat ovat edelleen isossa roolissa. Uusiin palstoihin kuuluu *Fokus*, jossa kerrotaan kuvien jäsenistön arjesta", Saarela sanoo.

"Edellisessä lukijatutkimuksessa *Journalistiin* kaivattiin enemmän väriä, ja myös sen olemme huomioineet." •

YLEN YT-NEUVOTTELUT PÄÄTTYIVÄT

Yleisradion Uutis- ja ajankohtaistoiminnassa tammikuussa alkaneet kahdet yt-neuvottelut ovat päättyneet.

Studio ja kuva-osastolla yhden henkilön työtehtävä päättyi, mutta hänelle löytyi toinen. Työntekijät vähenevät kahdella eläköitymisjärjestelyjen kautta. Suorilta irtisanomisilta välttyttiin.

Studion ja kuvan neuvottelut koskivat 97 henkilöä, ja työnantaja ilmoitti vähentämistarpeeksi enintään viisi. Neuvottelut koskivat Tiimi ja ohjaustyö- sekä Tekninen kehitys ja alustanhallinta-kokonaisuuksia.

Suomenkielisessä aluetoiminnassa ei ollut vähentämistarvetta, mutta työnantaja arvioi 35 työtehtävän voivan loppua nykyisessä muodossaan.

Neuvottelut koskivat noin 390 henkilöä. Niiden seurauksena tuli muutoksia työkuviin ja työehtoihin.

Nina Erho

KOURA- JA BONNIER-PALKINNOT JAETTIIN

KOURA-koulutusrahaston palkinnot vuoden 2018 parhaille Ylen, MTV:n ja Mediahub Helsingin kotimaisille sisällöille jaettiin 21.3.

Dokumenteissa ja journalistisissa sisällöissä pääpalkinnon sai Yle Radio 1:n *Olga – pakolainen 1918*, Uutis-, urheilu- ja ajan-kohtaissisällöissä Yle Urheilun *MM-futis 24h* ja Asiaohjelmissa Yle TV1:n *Tehtaan sankarit*.

Kuuden kategorian palkintojen lisäksi jaetut erikoispalkinnot saivat Ylen **Sara Rigatellin** jutut seksuaalisesta ahdistelusta ja MTV:n **Timo Innasen** jutut seksuaalisesta häirinnästä suomalaisessa naisurheilussa.

Bonnierin Suuret Journalistipalkinnot jaettiin 13.3. Vuoden juttu 2018 -palkinnon saivat **Velimatti Honkanen**, **Jari Kujala**, **Aimo Niemi** ja **Tekniikan Maailman** autotoimitus VW-konsernin autojen turvavyöylien paljastamisesta.

Vuoden journalisti on *Suomen Kuvalehden* **Vappu Kaarenoja** ja Vuoden journalistinen teko *Helsingin Sanomien* Land of Free Press-kampanja.

Nina Erho

NELJÄN ALAN TYÖEHTOSOPIMUKSET KATKOLLA

Journalistiliitto neuvottelee työnantajapuolen kanssa ensi syksynä Mediahubin, Yleisradion ohjelmatyöntekijöiden ja elokuva-tv-alan työehdoista. Työehtosopimukset päättyvät loka-joulukuussa. Sopimusten piirissä on noin 2300 Journalistiliiton jäsentä.

Lehdistön työehtosopimus on voimassa 31.1.2020 saakka. Neuvottelut käynnistyvät viimeistään tammikuussa 2020. Lehdistön sopimuksen piirissä on noin 3 400 jäsentä.

Ylen työehtosopimuksista vastaava **Rami Lindström** sanoo, että syksystä tulee kiireinen.

"On mielenkiintoista nähdä päästäänkö neuvottelemaan järkevistä asioista ja kehittämään työehtosopimuksia. Työaika ja työssä jaksaminen ovat vahvasti esillä."

Manu Marttinen

Toimittajien keskiluokkaisuus vaikuttaa siihen, miten köyhiä koskevista laeista uutisoidaan

Tammikuussa menehtynyt *Iltalehden* Olli Ainola oli maan lahjakkaimpia toimittajia. Hän kirjoitti antaumuksella paitasi turvallisuuspolitiikasta ja taloudesta, myös sosiaalipolitiikasta, jota perinteisesti on pidetty akkojen touhuna. Viimeisenä elinvuotenaan hän perkasi Kelan toimeentulotukikatastrofin.

Kun perustoimeentulotuki siirrettiin kunnilta Kelan hoidettavaksi, Kelan palvelut ruuhkautuivat pahasti ja kymmenet tuhannet ihmiset jäivät ilman rahaa vuokraan, lääkkeisiin ja ruokaan. Emme koskaan saa tietää, kuinka monta häätösopimusta ja maksuhäiriömerkintää huonosti toiminut tietojärjestelmä ja henkilöstövaje saivat aikaan. Sen sijaan Ainolan jutun ansiosta tiedämme, mitä todella tapahtui: Ketkä sössivät toimeentulotuen maksatuksen siirron ja millaista valtapeliä siirron takana käytiin. Ainola purki auki koko vastuuketjun valtiovarainministeriön kansliapäälliköstä **Martti Hetemäestä** keskeisten poliitikkojen kautta Kelan johtoryhmään ja päävastuulliseen, Kelan silloiseen pääjohtajaan **Liisa Hyssälään**, joka pokkasi sotkun keskellä Kelan kultaisen ansiomerkin.

TOIMEENTULOTUEN ”maksukaaos” on esimerkki lainsäädäntöprosessista, jossa kaikki on mennyt päin seinää. Samanlainen kauhistus oli työttömyysturvan aktiivimalli. Perustoimeentulotukea maksettiin vuonna 2017 yli 400 000 henkilölle. Työttömiä ja piilotyöttömiä on karkeasti arvioiden 300 000. Kyse ei ole marginaalijengistä. Silti lait kömpivät määrätietoisesti maaliin ilman mediahuomiota ja julkista keskustelua – ennen kuin oli liian myöhäistä.

Kun uutisoitiin lopulta herätettiin, muistutti se kotisohvalta seurattuna suuronnettomuus uutisointia. Molemmissa tapauksissa media otti roolin eräänlaisena uhrpäivystyksenä. Tässä on mikki, nauhuri pyörii, kerro miten sinua raukkaa nyt riepotellaan. Media välitti kymmenittäin yksityiskohtaisia tarinoita eri tavoin pulaan joutuneista

ihmisistä. Kuvissa näkyi harmaakasvoisia, toivotomia kansalaisia erilaisissa jonoissa ja virastoissa henkilökohtaisen ahdingon ja systeemin nujertamina, vihaisia massoja osoittamassa mieltä lumisateessa.

Antamalla tilaa mielivallan kokemusasiantuntijoille media toteutti tärkeää yhteiskunnallista tehtävää, jossa jokaisella on oikeus tulla kuulluksi!

Paitsi että ei sinne päinkään. Median toiminta oli köyhyyspornoa, joka levitti voimattomuutta – käsitystä siitä, että systeemi on mätä kone, joka suoltaa ulos päätöksiä, joihin ei voi vaikuttaa.

KESKIVERTOTOIMITTAJA on *Journalistin* noin kymmenen vuoden takaisen selvityksen mukaan melko hyvätuloinen, omistusasunnossa elelevä kaupunkilainen, joka käyttää yksityisiä työterveyspalveluja. Hän on korkeakoulutettu, koulutettujen vanhempien lapsi. Jos toimittaja on työsuhteinen, kuuluu hän ylempään keskiluokkaan.

Toimittajien keskiluokkaisuudella on selitetty myös sitä, että sote-uudistuksesta unohdettiin kokonaan sosiaalipalveluiden puoli. Sen unohtivat myös lainsäätäjät, mutta eipä heitä siitä juuri tiedotusvälineissäkään muistuteltu.

Miksi olisi. Terveyspalveluita käytämme me terveet. Sosiaalipalveluita käyttävät aktiivimallista ja toimeentulotukikaaoksesta seonneet moniongelmaiset vammaiset ja narkkaavat alkoholistit. Kevyet mullat. Kuolema vapauttaa.

PITÄÄKÖ hyväosaisen ihmisen tiristää itsestään empatiaa ja sääliä kiinnostuakseen itseään alempien sosioekonomisten ryhmien kohtaloista? Ei pidä.

Ainola ei kirjoittanut juttuunsa ainuttakaan myötätunnon ilmaisua, eikä siitä löydy tilannettaan surkuttelevaa eläkeläistä. Hän kohdistaa katseensa omaan vertaisryhmäänsä: hyväosaisiin, jotka tekivät päätökset. Kun kämppä menee alta, on nälkä ja lääkkeet jäävät apteekkiin, kansalainen ei tarvitse toimittajan myötätuntoa. Hän haluaa tietää kuka teki, mitä teki ja miksi. ●

Pekka Mervola, 53

- Keski-suomalaisen päätoimittaja
- Filosofian tohtori vuonna 1995. Lumilapio-palkittu vuonna 2000.
- Kirjoittanut useita koluja herättäneitä kolumneja. Viimeksi maaliskuun alussa syntyi vilkasta keskustelua, kun Mervola arvioi kolumnis- saan, että Yle halveksii koulu- tusta rekrytointivideollaan.

Oikeasti haluaisit olla muotitoimittaja, Pekka Mervola

Keskisuomalaisen päätoimittaja kirjoittaa paljon kolumneja, joista syntyy usein kohuja. Ylestä hän puhuu pomonsa kanssa korkeintaan kerran kuussa.

Manu Marttinen, teksti ● Hanna-Kaisa Hämäläinen, kuva

Herää usein yöllä miettimään, että hallituksen täytyy puuttua Ylen asemaan.

En herää, vaan olen kova nukkumaan. Nukun 8–9 tuntia yössä ja herään aamukuudelta. En mieti muitakaan työasioita öisin.

Jutteleet päivittäin toimitusjohtaja Vesa-Pekka Kangaskorven kanssa siitä, miten Ylen sisällöt haittavat maakuntalehden bisneksiä.

Ei kukaan jaksa ihan joka päivä jutella Ylestä. Emme edes minä ja Kangaskorpi. Puhumme Ylestä korkeintaan kerran kuussa.

Lempilauseesi on: Yle on pahin uhka maakuntalehden menestykselle.

Ei ole. Pitäisi vain selvästi tiedostaa, että Yle on verovaroin tuettu, digitaalisessa muodossa ilmestyvä sanomalehti, joka tekstimuotoisia uutisia tehdessään on myös maan suurin sanomalehtien kustantaja.

Postia saa kritisoida pääkirjoituksissa mainitsematta lukijoille siitä, että Keskisuomalainen-konserni omistaa Postin pääkilpailijan.

Kyllä. *Journalistin ohjeissa* sanotaan, että pitää kertoa omistustintressistä – ei kilpailijaintressistä. Kytköksiä ei pidä kirjoittaa pääkirjoituksiin, sillä pääkirjoitus on lehden riippumaton mielipide. Hallitus nimittää ja erottaa päätoimittajan, mutta päätoimittaja vastaa yksin pääkirjoituksista. Ei pidä sotkea pääkirjoituksia ja yhtiöiden toimintaa. Se on riippumattomuuden ydin.

Median tulevaisuutta käsittelevän kirjasi nimi voisi olla *Maakuntamedian siilipuolustus – näin on hyvä*.

Ei. Täysin väärä väite. Me investoimme paljon kasvuun, laajentumiseen ja uusiin avauksiin. Jos tekisin kirjan, sille parempi nimi olisi *Kuolemanlaakson yli kilpikonnan* – oleellista on selvitä hengissä.

Isäsi oli kirkkoherra. Kotikasvatus on tehnyt sinusta arvokonservatiivin.

Ei se ole lapsuuden perheen vika, mutta ei minusta muutenkaan tullut arvokonservatiivia, vaikka se voi joskus siltä näyttääkin.

Edeltäjäsi Erkki Laatikainen oli "riippumaton keskustalainen". Sinulle keppulaisuus on vähän kiusallista.

Ei keppulaisuus ole sen kiusallisempaa kuin olla persu, kokkari tai lipposdemarikaan.

Olet käynyt aseettoman varusmiespalveluksen. Olet joutunut selittämään asiaa nykyisessä asemassasi.

Olen maanpuolustusta puolustava ihminen, joten asiaa ei ole tarvinnut selitellä.

Aina kun Keskisuomalainen käsittelee jutuissaan uskontoa, seksiä ja pornoa, mietit vakavasti lehden linjaa.

En mieti lehden linjaa, vaan näitä aiheita. Ne ovat ihan tavallisia aiheita lehdelle, mutta kaikkien aihepiirien käsittelyssä pitää aina miettiä sitä, että lukijoina ovat kaikki tämän alueen ihmiset. Pitää miettiä sitä, ettei tietoisesti loukkaa isoa lukijaryhmää eikä harkinta koske vain näitä aihepiirejä.

Et ehkä sano tätä toimituskokouksessa, mutta mielestäsi ihmissuhteet, terveys tai hyvinvointi ovat juttuaiheina turhaa naisten hömpää.

Ei ole. Kirjoitin näin *HS:n* sisältölinjaa käsitelleessä kolumnissani, mutta kritisoin sitä, että pääuutisten merkittävimmille paikoille ovat nousseet nämä aihepiirit ja sanomalehden painotukset ovat muuttuneet hassuiksi. Tämä on yleinen ongelma digitaalisissa julkaisuissa. Aiheet ovat tärkeitä, kyse on vain painotuksista ja esillepanosta.

Olet kuvannut #metoo-uutisointia "julkiseksi kenttäoikeudeksi". #Metoo-liike sotii oikeuskäsitystäsi vastaan.

Ei sodi, vaan se korostaa hyvin, ettei ketään saa kohdella asiattomasti. #Metoon pitäisi puhua molemmista sukupuolista. Kirjoitin tästä, koska siinä tapauksessa (Ylen *Louhimies*-uutisointi 2018) kohdeltiin yhtä miestä asiattomasti.

Kritisoit viime marraskuussa opettajan pukeutumista bändipaitaan. On hyvä, että juuri toimittajat neuvovat muita ihmisiä pukeutumisessa.

Ei ole. Sain opettajilta kyllä oikein ystävällisesti turpiin. Palautetta tuli runsaasti ja se oli lämminhenkistä, mutta erimielistä. Sain toimitukselta lahjaksi *Kuolemanlaakso*-nimisen hevivälikin paidan (kuvassa) saatteella "Rock-kulttuurin edistäjälle kouluissa."

Oikeasti haluaisit olla muotitoimittaja.

Ei ikinä, ei ikinä! ●

Näin syntyy Ylen Tulosilta

Eduskuntavaali-illan tv-lähetysten valmistelu alkaa melkein vuotta ennen h-hetkeä. Vaali-iltana töissä on satoja yläläisiä.

Nina Erho, teksti • Johanna Sarajärvi, grafiikka

Ennen kesälomia 2018

Tulosillan ensimmäiset palaverit. Huomio maakuntavaaleissa, joiden piti olla syksyllä.

Tuottajan vetämä noin kymmenen hengen ydintiimi alkaa muotoutua. Siihen kuuluvat tuottaja, ohjaajat, visuaalinen tuottaja, apulaistuottaja, tuotantopäällikkö, AD, Tulospalvelun väki ja lavastaja.

Joulukuussa 2018

Kokoukset koskien Pikkuparlamentissa järjestettäviä isojen uutismedioiden yhteisiä vaalivalvojaisia alkavat. Kokouksia mediatalojen kesken ja mediatalojen ja eduskunnan viestinnän kesken.

Tulosillan AR-grafiikan testaukset studiossa alustavien lavasteiden kanssa alkavat. Tulosillan studion suunnitteluun ja rakentamiseen osallistuu ydintiimin lisäksi AR-tiimi (AD Riikka Tähtinen, graafikko Seppo Suvela, tulospalvelusuunnittelijat Petri Lampinen ja Rami Paukku), lavastaja Teija Vilkkovaara, lavastamon henkilökuntaa, kuvaussuunnittelija, valaisijoita ja kraanaoperaattori.

kevät
2018

syyskuu
2018

joulukuu
2018

kevät
2019

Syyskuussa 2018

Katse eduskuntavaaleihin. Tulosillan AR-grafiikan ideoiminen alkaa osana vaaliohjelmien ilmeen suunnittelua. AR-grafiikan työstäminen alkaa lokamarraskuussa. AR-grafiikka tarkoittaa lisättyä todellisuutta eli tv-studion kuvaan istutettua grafiikkaa.

Tiistaina alkaa
Tulosstudion
rakentaminen.

Lauantaina tehdään yhteys-
kokeiluja Pasilan ulkopuolisiin
lähetyspaikkoihin.

tiistai
9.4.

lauantai
13.4.

Vaaliviikolla

Keväällä 2019 ennakkokäynnit vaalivalvojaispaikoissa. Ennakkokäynnin tekee kutakin paikkaa Tulosiltana hoitava tekijätiimi tuottajan, pääohjaajan ja tuotantopäällikön johdolla. Mukana on myös puolueiden ja paikan edustajia.

Tulosillan vieraita suunnitellaan ja tuottaja pyytää heitä mukaan. Tulosillan kanssa samaan aikaan valmistellaan 9 puheenjohtajatenttiä, 2 vaalikeskustelua, pienpuoluetenttiä, 2 teemakeskustelua, nuorten tenttiä, EU-vaaleja ja tehdään kunkin muut omat työt.

Alueet

- 5 aluetoimituksella tilaisuus maakuntalehden kanssa, sisältää Tulosiltaan ja verkkoon
- kaikki toimitukset liikkeellä, sisältää myös radioon

”

Onhan Tulosilta kansallinen yhteinen kokemus. Meillä on 2 000 000 katsojaa.
- Pääohjaaja Annina Enbuske

Svenska Yle

- oma tulosstudio Pasilan Mediatalossa

Tulosstudio, Studio 2 Pasila, Studiotalo

- oma ohjaaja Pia Torvinen
- juontajat Piia Pasanen ja Matti Rönkä
- 3 toimittajan taustatiimi auttaa juontajia
- asiantuntijat politiikan erikoistoimittaja Ari Hakahuhta ja vaaliasiantuntija Sami Borg, lisäksi useita studiovieraita
- AR-grafiikka keskeisessä osassa

Pikkuparlamentti

- Suomen isojen uutismedioiden yhteiset vaalivalvoijat, jonne puolueiden puheenjohtajat tulevat
- Ylen lähetyssauto, jossa on oma ohjaaja
- sisältöä myös verkkoon

”

Vaikka kaksien vaalien kevät on raskas, se on parasta aikaa näissä hommissa.
- Tuottaja Ville Mättö

Tulosilta-lähetys TV1

sunnuntai
14.4.

19.30 alkaa

20.00 vaalihuoneistot sulkeutuvat, ja puolueiden puheenjohtajat ottavat ennakoäänet vastaan omissa valvojisissaan

20.30 Puolueiden puheenjohtajat ovat Pikku Parlamentissa ja mukana uutislähetyksessä

Lähetysten ajolista eli käsikirjoitus on suunniteltu illan loppuun asti, mutta vaalituloksen selvittäessä lähetys etenee kiinnostavuuden ja tuloksen mukaan sisältäen tulosanalyysejä, voittajien ja häviäjien kommentteja sekä kiitospuheita

Lähetys päättyy, kun äänistä on laskettu 100%

Sunnuntaina pidetään kenraaliharjoitus Tulosillan tärkeimmistä kohdista ja järjestetään toinen kahdesta kaikkien osallisten "megapalaverista".
Vaali-iltana töissä on satoja yläläisiä.

Ylen tulosenuste tulee, kun ääniä on laskettu tarpeeksi. Ennusteen tekee Ylen Tulospalvelun väki.

”

Ehkä AR-grafiikan wau-efekti on jo koettu. Nyt mennään sisältö edellä eli mietitään, mitkä asiat AR:lla kannattaa lähetysessä ilmaista.
- Vaalien visuaalinen tuottaja Petteri Bülow

Pääohjaamo, rekka, Pasila

- tuottaja Ville Mättö, pääohjaaja Annina Enbuske, apulaisohjaaja Mari Alakoski, apulaistuottaja Mikko Lindqvist, tuotantopäällikkö Tommi Määttä ja muuta tiimiä yhteensä noin 12 henkilöä
- päättää Tulosillan lähetysten sisällöstä, reagoinnista ja juoksutuksesta
- välillä otetaan materiaalia talteen ja näytetään, kun lähetysten muissa tapahtumissa on sopiva väli

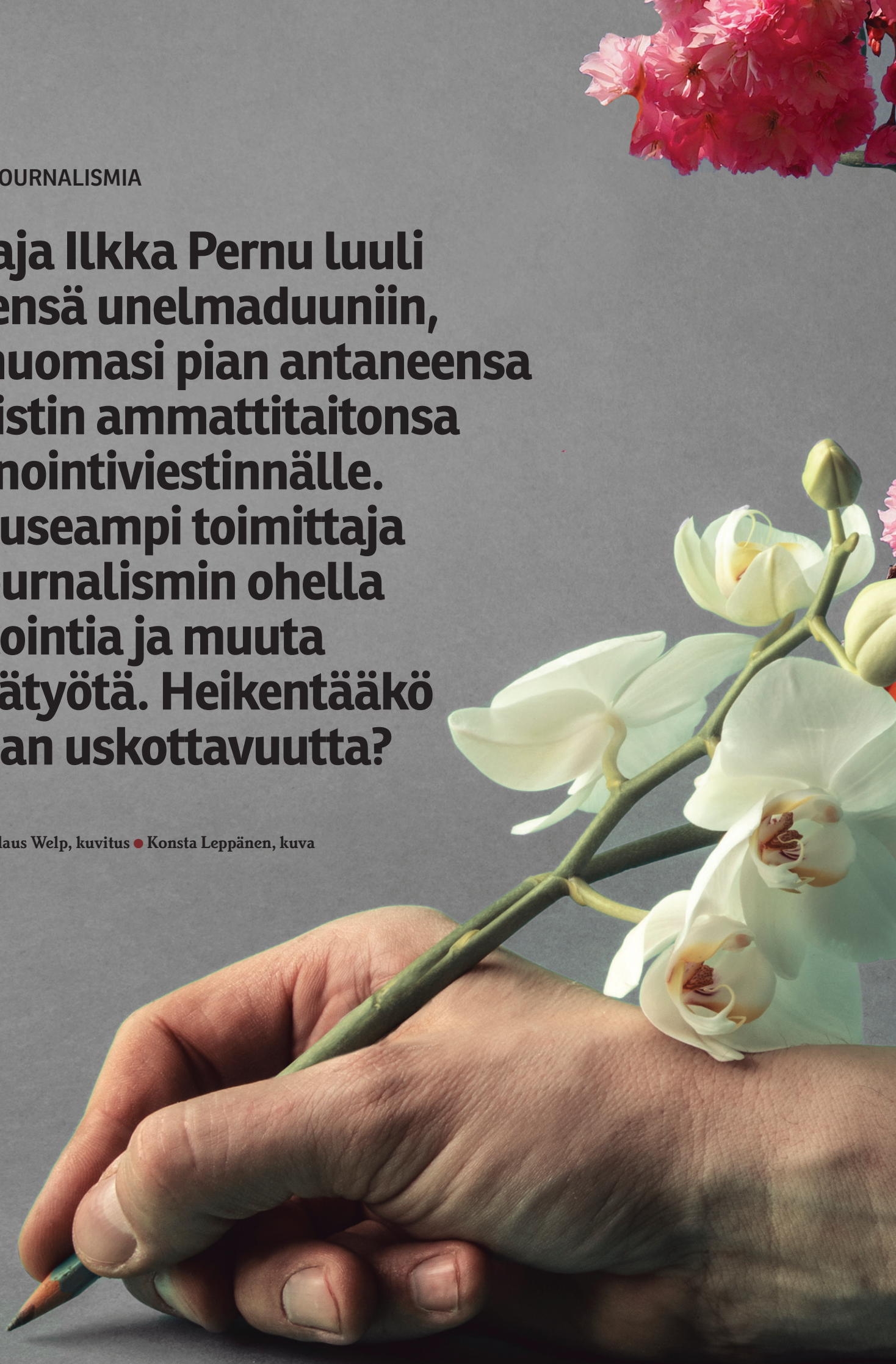
9 eduskuntapuolueen vaalivalvoijat

- 4 isoimmassa Ylen lähetyssauto, jossa oma ohjaaja, toimittaja ja noin 10 henkilön tiimi
- muissa toimittaja + kuvaaja, ohjataan pääohjaamosta
- sisältöä myös verkkoon

Lähde: tuottaja Ville Mättö, vaalien visuaalinen tuottaja Petteri Bülow, pääohjaaja Annina Enbuske ja vaalien verkkotuottaja Ville Seuri Ylestä

Toimittaja Ilkka Pernu luuli päässeensä unelmaduuniin, mutta huomasi pian antaneensa journalistin ammattitaitonsa markkinointiviestinnälle. Entistä useampi toimittaja tekee journalismin ohella konsultointia ja muuta viestintätyötä. Heikentääkö se median uskottavuutta?

Ilkka Pernu, teksti • Klaus Welp, kuvitus • Konsta Leppänen, kuva

Aluksi se tuntui unelmaduunilta. Helmikuussa 2016 Raha-automaattiyhdistyksen viestintäosaston yhteyspäällikkö **Sonja Lehtonen** kysyi minulta, haluaisinko alkaa tuottaa heille digitaalista asiakaslehtisivustoa nimeltä *Inhimillisiä uutisia*. Olin työskennellyt freelance-toimittajana useita vuosia ja jo ehtinyt uupua yksittäisten juttujen myymiseen ja kirjoittamiseen. Pohdin noihin aikoihin ammatti-identiteettiäni, ja yllättävä työtarjous tuli oikeaan saumaan. Säännöllinen tulo ja monipuolinen työnkuva houkuttelivat; kerrankin pääsisin kehittämään kokonaista julkaisua.

En tuntenut sivustoa erityisen hyvin. Tiesin, että Raha-automaattiyhdistys oli perustanut *Inhimilliset uutiset* kesällä 2014, ja että sen tehtävänä on kertoa pelivoitoilla rahoitettavien järjestöjen toiminnasta. Järjestöjä oli satoja, joten kerrottavaa riitti.

Minua pyydettiin mukaan, koska olin jo aiemmin kirjoittanut RAY:n asiakas- ja henkilöstölehtiin ja tunsin järjestökentän melko hyvin. Olin myös ollut mukana tekemässä RAY:n julkaisemaa *Raymond*-asiakaslehteä.

Työnkuvaani määriteltiin muun muassa seuraavat asiat: joka kuukauden toimituksen kokoaminen, sisällön suunnittelu yhdessä RAY:n tiimin kanssa, projektinhallinta, työajanseuranta, koordinointi ja sopimukset, toimittajien ja kuvaajien valinta, kuukauden sisältöjen kokoaminen ja editointi sekä sisältöjen julkaisu verkkosivulla.

Se vaikutti ihan oikean median tekemiseltä. Pian ilmeni, ettei unelmaduuni ollut pelkkää unelmaa.

YRITYKSET OVAT ASIAKASLEHDILLÄÄN aina hyödyntäneet perinteisen journalismin keinoja ja hämärtäneet journalismin ja markkinoinnin raja-aitaa. Digiaikana se on aiempaa helpompaa.

Miksi yritykset tekevät niin?

”Periaatteessa tarkoituksena on olla niin vaikuttava kuin mahdollista”, sanoo viestinnän johtamisen professori **Vilma Luoma-aho** Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulusta.

”Journalistinen sisältö on mainossisältöä uskottavampaa ja kiinnostavampaa. Kun edessä on journalistinen formaatti, lukijassa ei aktivoidu persuation knowledge eli vaikuttamistietoisuus.”

Jos ihminen kokee, että häneen yritetään vaikuttaa, hälytyskellot alkavat soida ja hän alkaa suhtautua viestiin kriittisesti. Siksi yritykset yrittävät vaikuttaa ”salakavalammin”.

Luoma-aho kertoo, että uusimpien tutkimusten mukaan kuluttajat kokevat tärkeimmäksi kriteeriksi sisältöjen hyödyllisyyden. Jos jutusta on hyötyä, viestin lähettäjä eli lähde ei ole oleellinen.

Nyt avioeroa googlaava voi päätyä pankin omaan verkkomediaan, jossa kerrotaan näennäisen puolueettomasti, miten lusikoiden jakaminen kannattaa järjestää. Jutun

lukemisen jälkeen kynnys ottaa yhteyttä pankin asiantuntijaan on matalampi.

Inhimillisiä uutisia oli mainostoimisto Mirumin Raha-automaattiyhdistykselle kehittämä ”vaihtoehtomedia”. Kesäkuussa 2014 Helsingin Kaivopihalla oli kahden viikon ajan pop-up-toimitus, jonka tuottamaa sisältöä julkaistiin verkossa.

Kauppalehden haastattelussa Mirumin **Liisa Paasio** kertoi, että suomalaisen median kriisi vaikutti *Inhimillisten uutisten* syntyyn. Tekijät halusivat tuottaa positiivisia juttuja, joissa on ”sydäntä ja sielua”.

Pop-up-toimitusta vetivät kokeneet median asiantuntijat. Päätoimittajina olivat **Pekka Haaviston** vaalikampanjapäällikkönä aiemmin työskennellyt **Riikka Kämppi** ja *Helsingin Sanomien* entinen päätoimittaja **Reetta Meriläinen**. Toimittajiksi sivustolla oli merkitty muun muassa **Tuomas Enbuske** ja **Rauli Virtanen**.

”*Inhimilliset uutiset* on yhtä pirullinen media kuin parhaat perinteiset: se kannustaa tai suorastaan pakottaa ajattelemaan”, Meriläinen kirjoitti sivustolla.

Aluksi sen oli tarkoitus olla vain kahden viikon mittainen mainoskampanja, mutta suosio yllätti tekijät. Kahdessa viikossa sivustolla käytiin yli 200 000 kertaa, kaksi kertaa yli odotusten.

RAY (vuoden 2018 alusta Veikkaus) jatkoi *Inhimillisten uutisten* tuottamista toimittajien tekemänä. Viestinnän johtamisen professorin Vilma Luoma-ahon mukaan erityisesti yksi syy on mahdollistanut tämän kaltaisten medioiden syntymisen.

”Tällä hetkellä on olemassa ammattikirjoittajia, jotka ovat valmiita tekemään muuta kuin journalistista sisältöä.”

KUN MINUA PYYDETTIIN TUOTTAMAAN *Inhimillisiä uutisia*, loin itselleni pelisäännöt. Vaikka minut pyydettiin mukaan nimenomaan toimittajana, päätin, että en kutsu sisään yhteydessä *Inhimillisten uutisten* tekemistä journalismiksi.

Pyysin parhaita mahdollisia tuntemiani freetoimittajia ja -valokuvaajia avustajiksi. Lähes kaikki suostuivat.

Tiesin, että pystyn maksamaan työstä kohtuullisen korvauksen. Tuotin ja editoin sisältöä samaan tapaan kuin mihin tahansa muualle: halusin tehdä hyvin kirjoitettuja juttuja, joissa on faktat kohdillaan ja sisältö objektiivista ja moniäänistä.

Jokin yhtälössä kuitenkin hiersi. Se, että iso siivu elänostani tuli muista kuin puhtaasti journalistisista töistä, oli vaikea pala. Onko oikein, että journalistit ”lainaavat” osaamisensa yritysviestinnälle?

Ammattitaidostaan ylpeät toimittajat tietysti kirjoittavat tekstejä samaan tapaan kuin journalismia, mutta kun jutut julkaistaan, ne muuttuvat sisältömarkkinoinniksi.

”Tämä on isompi asia, joka ei kosketa vain journalismia. Kun puhutaan *Inhimillisten uutisten* kaltaisista julkaisuista, ne syövät yhteiskunnan uskottavuuspääomaa ja lähteiden tunnistamista ja lähdekriittisyyttä. Kyllähän

Inhimillinen erehdys. Ilkka Pernu sai työtarjouksen, joka vaikutti lupaavalta. Työn sisältö oli kuitenkin ristiriidassa hänen toimittajidentiteettinsä kanssa.

jo pelkkä uutisista puhuminen hämää”, Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja **Elina Grundström** sanoo.

Uhkapelilyhtiötä kritisoidaan julkisuudessa erityisesti siitä, että se houkuttelee vähävaraisia ja peliongelmaisia pelaamaan. *Inhimilliset uutiset* myös omalla tavallaan myy mielikuvaa vastuullisesta yrityksestä, vaikkei sen esiintuomista meiltä tekijöiltä vaadittu.

Toinen ongelmallinen seikka oli julkaisun konseptiin kuuluneet vierailevat päätoimittajat, jotka eivät olleet mitään oikeita päätoimittajia. Usein vieraileva päätoimittaja oli mainoskasvo, joka ei tiennyt, millaista sisältöä kuukauden aikana julkaistiin. **Jare Tiihonen** eli räppäri Cheek puhui elokuussa 2016 kiusaamisesta. Tutkija **Niina Junttilan** johdolla maaliskuussa 2018 käsiteltiin yksinäisyyttä.

Työ oli monipuolista, palkitsevaa ja kiinnostavaa. Sain niin sanotusti vapaat kädet eikä yrityksen agendaa tarvinnut tunkea juttuihin, vaan usein riitti, että jutun aihe jollain tavalla liippasi järjestöjä, joita Veikkauksen varoista tuettiin.

Vaikka lähtökohta oli tehdä ”positiivisia” juttuja, käsitelimme myös kriittisesti esimerkiksi avustuskohteenä olevien isojen organisaatioiden toimintaa, kuten sitä, jakaako Taiteen edistämiskeskus apurahoja tasavertaisesti ja ovatko urheilujärjestöt puuttuneet syrjintään riittävästi.

Tein itselleni tyylikirjan: ”ei olla kyynisiä mutta ei kuitenkaan lässytetä.”

Muutaman kerran kriittisyys oli liikaa. Alkuvuodesta 2018 käsitelimme henkilöjutun yhteydessä, kuinka Minnesota-hoidon sairaus- ja parantumiskäsitys on ristiriidassa tieteen valtavirran ja päihdelääkäreiden näkemysten kanssa. Jutun viimeistelyvaiheessa käytiin kiivasta keskustelua ja sähköpostinvaihtoa haastateltavien kanssa. Jutussa ei ollut virheitä, mutta se hyllytettiin.

”Tylsä päätös, mutta pidän sitä huonoista vaihtoehtoista parhaimpana. — Vaikka pidämme journalistista linjaa mediassamme, Veikkauksen rooliin ei kuulu arvioida avustuksensaajatahojen toimintaa, eikä minulla ole kompetenssia arvottaa eri hoitomuotoja ja niiden vaikuttavuutta”, Veikkauksen viestintäpäällikkö **Riitta Nissi** perusteli asiaa minulle ja toimittajalle.

Tapauksen jälkeen ehdotin Nissille, että julkaisun pitäisi pyrkiä Aikakausmedian jäseneksi, jolloin se voisi soveltaa Julkisen sanan neuvoston *Journalistin ohjeita*. Nissi kysyi asiasta Aikakausmediasta, jossa kerrottiin, että he tarvitsevat aikaa miettiä, miten yritysten digijulkaisuihin suhtaudutaan. Asiaan ei palattu.

TUOREIMMASTA JOURNALISTILIITON teettämästä freelancereiden työmarkkinatutkimuksesta käy ilmi, että vuonna 2016 neljäsosa freelancereiden tulosta

tuli muusta kuin journalismista. Suomen freelance-journalistit ry:n toiminnanjohtajan **Anna Kähkösen** mukaan freelancereiden tuloista vajaa puolet tulee asiakaslehdistä, viestinnästä ja markkinointiviestinnästä.

Freelancetoimittaja **Anitra Rönkön** mukaan sisäl-
tömarkkinointityö palkitsee usein kahdella tavalla:

”Sieltä tilataan juttuja ja minulle on maksettu liiton suositusten mukaisesti. Tehdystä työstä tulee olo, että sitä arvostetaan. Samaa ei voi sanoa monestakaan aikakauslehdessä tai sanomalehdessä, sillä jutut ovat usein työläisiä, eikä niistä makseta samassa suhteessa.”

”Juttuja niihin saa kyllä myytyä, mutta sekin on järjestötyötä. Tunnettua on, että viesteihin ei välttämättä vastata. Joskus on käynyt niinkin, että sanomalehteen tehty juttu vain ilmestyy, sen saapumista ei ole edes kuitattu”, Rönkkö sanoo.

Toisaalta hänen mukaansa journalistinen artikkeli palkitsee henkisesti enemmän. Sisältömarkkinointi on ”välillä turhankin yksiulotteista”.

Kaksoisrooli ei koske pelkästään freelancereita. Myös työsuhteiset journalistit tekevät sivutoita, jotka voivat olla ristiriidassa toimittajaroolin kanssa. Toimittajat ovat haluttuja keskustelutilaisuuksien moderoijia ja kouluttajia.

Toimittajat eivät enää ole pelkästään journalisteja. Tämän on Journalistiliittokin huomannut. Liitto höllensi jäsenkriteereitään vuonna 2014, jolloin journalistien lisäksi jäsenyyttä saattoivat hakea esimerkiksi viestintäyrittäjät, tiedottajat, viestintäpäälliköt ja ammattimaiset bloggaajat.

Tehtävän journalistisuus ja ammattimaisuus jätetään hakijan itsensä arvioitavaksi, mutta liiton hallitus hyväksyy edelleenkin uudet jäsenet, Journalistiliiton jäsensivulla todetaan.

JOURNALISMIA JA VIESTINTÄÄ tekevät toimittajat joutuvat pohtimaan omaa rooliaan jatkuvasti. Pitkän toimittajanuran muun muassa *Suomen Kuvalehdessä*, *Seuras-
sa* ja *Helsingin Sanomissa* tehnyt **Ville Blåfield** muutti talvella Twitter-tilinsä kuvailussa ”toimittajan” ”entiseksi toimittajaksi”.

”En halua, että ihmiset kuvittelevat minun väittävän enää olevani toimittaja. Olen kipuillut asian kanssa. Toivottavasti tekemisiini ei lueta piiloagendoja, joita siellä ei ole.”

Blåfield irtisanoutui *Helsingin Sanomista* vuonna 2013 perustaakseen **Reetta Rädyn** ja **Paula Salovaaran** kanssa viestintäyrityksen. Yrityksessä hän teki journalismia ja viestintää.

Vuosi sitten Blåfield aloitti johtajan työt viestintätoimisto Milttonilla. Samaan aikaan Blåfieldilla oli vielä Radio Helsingissä oma politiikkaa käsittelevä *Tasavalta*-niminen radio-ohjelma.

”Hirveästi puntaroin, kuinka problemaattinen tilanne on. Kuulijoille yritin muistuttaa koko ajan, missä olen töissä.”

Hän kuitenkin koki pystyvänsä tekemään journalistista radio-ohjelmaa, sillä Milttonin periaatteisiin kuuluu, ettei se ota puolueita asiakkaakseen.

Viestintäbisnekseen siirtyvillä toimittajuuksilla on usein määräävä taito, jolla myydään myös viestintäasiantuntijuutta. Journalismiin liittyvän vallan ja mielikuvien takia ihminen on ulkopuolisille kiinnos-

tavampi toimittajana kuin esimerkiksi vain konsulttina. Brändäysmielessä on järkevää pitää kiinni edes pienestä osasta toimittajuutta, onhan Blåfieldikin yhä entinen toimittaja.

Viestintätoimisto palkkasi Blåfieldin muun muassa siksi, että hänellä on ymmärrystä mediakentän, journalismin ja yritysten toimintaympäristön muutoksesta.

”Paljonhan me tehdään töitä, jotka ovat journalismin näköisiä. Työssäni käytän journalistista osaamista, esimerkiksi yrityksen järjestämän paneelin vetämisessä tai vaikkapa yrityksen julkaiseman podcastin toimittamisessa. Ja neuvonantajana käytän journalistisesta kokemuksestani muodostunutta asiantunte-
musta.”

Blåfieldin mukaan ajatus siitä, että toimittajien tulisi tehdä pelkästään journalismia, on vanhanaikainen.

”Emme elä maailmassa, jossa vain tietyillä mediatoimilla ja Ylellä olisi oikeus julkaista sisältöjä.”

MINUN UNELMADUUNINI väläytti nurjempaa puoltaan, kun työmme päättyi poliitikoiden hampaisiin.

”Huomasitteko jo millaista törkyä @Veikkaus_fi tuottaa?”, somessa karkäs keskustapoliitikko **Mikko Kärnä** twiittasi 15. joulukuuta 2018.

Samana päivänä *Inhimillisissä uutisissa* oli julkaistu juttu, joka käsitteli eläintuottajien eläinrakkautta. Vapaa toimittaja ja viestintäyrittäjä **Kirsi Haapamatti** oli aiemmin ehdottanut juttuaihetta.

”Minulla on useampia lampurituttuja, jotka aina sanovat että itkevät silmät päästään, kun karitsat las-

MERCATOR
SUBLIMIS

Tehdystä työstä tulee olo, että sitä arvostetaan. Samaa ei voi sanoa monestakaan aikakauslehdessä tai sanomalehdessä.

Anitra Rönkkö, freelancetoimittaja

tataan teurasautoon”, Haapamatti kirjoitti sähköpostissa.

Toivoin, että yksittäisen eläintilallisen kokemuksen lisäksi jutussa avattaisiin, mitä tutkimus sanoo asiasta. Parhaaksi asiantuntijaksi valikoitui eläinfilosofi **Elisa Aaltola**, joka on yhdessä **Sami Keton** kanssa kirjoittanut kirjan empatiatutkimuksesta.

Valmiissa jutussa Aaltola kertoi, että ”tuottajissa on myös eläinrakkaita ihmisiä, vaikka tutkimuksen valossa he harvinaisuus ovatkin”.

Kärnä tarttui väitteeseen Twitterissä:

”Mihin tutkimukseen tämä väite perustuu? Ymmärrätkö myös, että loukkaatte syvästi tuottajia? Poistakaa tämä!”

Kärnä tagasi Twitterissä myös Veikkauksen varatoimetusjohtajan **Velipekka Nummikosken**.

”Taitaa olla @VelipekkaNummik lopullisesti vastuussa tämän julkaisusta. Varmaan hiki vähän valuu.”

Pian Nummikoski vastasikin:

”On tarpeettoman poleeminen juttu meidän julkaisumme. Poistamme jutun.”

KIRSI HAAPAMATTI KUULUU Maataloustoimittajat-yhdistykseen ja kirjoittaa paljon maaseudusta ja seuraa aihepiiriä.

”Juttua jaettiin tosi monessa Facebook-ryhmässä – eläintuottajien ja keskustapuolueen yksittäisten ihmisten sivuilla.”

Mikko Kärnän julkaiseman päivityksen kommentteissa kehoitettiin olemaan yhteydessä tekijöihin ja julkaisijaan. Jutussa haastateltu tutkija Elisa Aaltola kommentoi usein eläinaiheita ja sanoo osaavansa varautua kipakkaankin palautteeseen, mutta nyt hän ei osannut odottaa sellaista. Kritiikki perustui siihen, ovatko lähteenä käytetyt tutkimukset luotettavia.

”Lähetin lähteet toimittajalle, niitä löytyi nopeasti tosi paljon. Kyseessä on eri mittareilla tutkittu ilmiö, jonka olemassaoloa ei tutkimuksessa juurikaan kyseenalaisteta.”

Tällä kertaa kyseenalaistettiin.

”Kärnä on sosiaalisessa mediassa hyökännyt erilaisia eläinaiheita kohtaan. Se on kampanja, jota hän ylläpitää. Median hiljentäminen ja haastattelun poistaminen saattoi näyttää kampanjavoitolta”, Elisa Aaltola kertoo.

JOS KAKSOISROOLI HÄIRITSEE, yksi vaihtoehto on riisua journalismin viitta kokonaan.

Helsingin Sanomien entinen teknologiatoimittaja **Pekka Pekkala** jätti journalistin työt kokonaan muutama vuosi sitten. Tällä hetkellä hän työskentelee viestintäasiantuntijana Valtioneuvoston kansliassa.

Hän oli toimittajana erikoistunut teknologiajournalismiin. Yritykset, joista hän oli kirjoittanut, kyselivät usein, voisiko hän tehdä niille viestintää.

”Ihmiset eivät ole pahantahtoisia. He vain eivät tiedä, miten media toimii. Monella yrityksellä käsitys viestinnästä on sekaisin. Silloin tulee epärealistisia odotuksia.”

Pekkala huomasi, että oma journalistinen juttu toimi kuin vahingossa myyntituotteena konsulttibisnekselle.

”En halua toimia sillä tavalla. Minun kaltaisilla ihmisillä, jotka ovat tehneet koko elämän journalismia, pelisäännöt ovat selvät. Silti on outoa, jos roolit sekoittuvat. Vakiduunissa työskentelevä kollega on samalla asiakas, jolle myydään konsulttina pr-asiakkaan juttuideoita ja ostaja, jolle myydään toimittajana omia journalistisia juttuideoita. Kaikki menee liian hyhmäiseksi.”

Pekkalalla on periaate: jos homma näyttää tunkkaiselta, se on tunkkaista.

Lopettamispäätökseen oli kuitenkin yksi syy ylitse muiden: raha. Hänen asiakkainaan oli Suomen isoimpia sanoma- ja aikakauslehtiä – siis kaikki mistä suomeksi kirjoittava toimittaja voi haaveilla. Silti Pekkala ei tullut työllään toimeen.

”Olen lähes 50-vuotias perheellinen mies. Freelance-journalistina ei minusta tienaa tarpeeksi. Pyrin 60 000 euron bruttotuloihin. En näe, miten journalismilla voisin siihen päästä.”

Yksi vaihtoehto olisi ollut alkaa tehdä journalismin ohessa juontaja-puhuja-keikkaa, mutta sitä hän ei halunnut.

Journalisti-identiteetistä irtaantuminen oli Pekkalalle yllättävän helppoa.

”Usein roikutaan välitilassa, ollaan sielultaan toimittajia. Nyt voin tehdä niin kuin muut ihmiset – kirjoittaa intohimosta, pöytälaatikkoon ilman rahaa.”

? SANASTO

JULKISEN SANAN NEUVOSTON puheenjohtajan Elina Grundströmin mielestä periaate on selvä: taloustoimittaja ei voi tehdä juttuja yhtiöstä, joiden osakkeita hän omistaa. Sen sijaan ongelma on tyypillinen niin sanotuissa ”hyvisä asioissa” esimerkiksi kehitysyhteistyössä ja tiedeviestinnässä. Silloin jääviysongelmat ovat monimutkaisempia, Grundström sanoo.

”Yleinen mutta hankala toimintamalli on erikoistua yhteen aihepiiriin, kuten ruokaan, terveyteen tai energiaan. Jos tekee samasta aihepiiristä sekä viestintää että journalismia, pitää olla tosi tarkkana.”

Tyypillinen vasta-argumentti ja hokema on se, että pelkällä journalismilla ei elä. Vastaus ei riitä Grundströmille. Kurjuuspuhe pitäisi lopettaa.

”Toimeentulo ei ole riittävä syy rikkoa *Journalistin ohjeita*. Freelancerin henkilöbrändi perustuu uskottavuuteen. Uskottavuutta ei pitäisi kovin halvalla myydä. Peräänkuulutan friikuilta tietoisuutta, pitää olla tarkka. Joskus pitäisi voida sanoa ei.”

Freelancetoimittajana ollessaan Grundström rahoitti journalismiaan muun muassa apurahoilla.

Mitä sitten voi tehdä? Grundströmin mukaan on neljä vaihtoehtoa. Toimittaja voi valita ”ryhdikkäästi” puolensa kokonaan.

Toinen vaihtoehto on tehdä journalismia ja viestintää aivan eri asioista, vaikkapa tekemällä journalismia lääketieteestä ja sisältömarkkinointia pelkästään hotellialalle.

Advertoriaali. Lehtijutun muotoon kirjoitettu ja taitettu lehti-ilmoitus, joka jäljittelee ulkoasultaan saman julkaisun toimituksellista sisältöä.

Ansaittu media. Yrityksen kolmansilta osapuolilta saama huomio – usein journalistisen prosessin läpikäynyt juttu, jossa yritys tai yrityksen edustajat esiintyvät positiivisessa valossa.

Brändimedia. Yritysten oma media, joka tuottaa sisältöä laajemmalle yleisölle. Esimerkiksi Osuuspankin OP.media ja Mandatum Lifen Tuleva.fi.

Lainattu media. Sosiaalisen median kanavat, joissa yritys tuottaa ja jakaa sisältöä.

Natiivimainonta. Digimediassa julkaistu teksti, joka ulkoisesti näyttää journalismilta mutta on maksettua mainontaa. Esimerkiksi Mustread-sivusto hankkii rahoituksensa pääosin natiivimainonnalla.

Oma media. Yrityksen omistama ja hallitsema oma verkkosivu, blogi, uutiskirje tai mobiilisovellus. Kts. Brändimedia.

Sisältömarkkinointi. Markkinointitekniikka, jossa kohderyhmälle tuotetaan sisältöä, kuten podcasteja tai uutissivustoja.

Sponsoroitu sisältö. Kts. natiivimainonta

Vaiuttajamedia. Monia eri bloggaajia yhteen keräävä blogiportaali.

Vaihtoehtomedia. Valtamediaa ja joukkotiedotusvälineitä vastaan olevat mediat.

Yhteiskunnallinen sisältömarkkinointi. Inhimillisten uutisten entinen päätoimittaja Johanna Tonttila kutsui sivustoa tällä käsitteellä.

Yritysjournalismi. Asiakaslehtitalo Kynämies käytti nimitystä aikanaan tekemiensä asiakaslehtien sisällöstä.

Hyvä journalisti tietää, missä journalismin rajat kulkevat ja osaa toimia niiden puitteissa.

Hanne Aho, Suomen Journalistiliiton puheenjohtaja

Kolmas vaihtoehto on laatia itselle tarkat säännöt. Tiedetoimittajien maailmankonferenssissa Grundström kuunteli, kuinka eräs toimittaja oli määritellyt omat pelisääntönsä: En kirjoita kahteen vuoteen juttuja tutkimusryhmästä, jolle olen tehnyt pr-materiaalia. En myöskään haastattele kahteen vuoteen ketään saman tiedekunnan tutkijaa.

Neljäs vaihtoehto on kertoa sidonnaisuuksista jutun lopussa. Grundströmin mukaan sidonnaisuuksien avaaminen voi toimia kolumneissa, mutta juttu kannattaa ehkä jättää kirjoittamatta, jos sidonnaisuuksista kertominen heikentää sen uskottavuutta.

Mutta mikä on lopulta se sidonnaisuuden aste, joka voi heikentää integriteettiä?

Freelancetoimittaja **Jarno Liskin** mukaan toimittajat jäävävät itsensä turhan helposti, jos aihe on syystä tai toisesta toimittajalle kiusallinen.

"On liian helppo paeta journalistista vastuuta ja pimitää tärkeää tietoa menemällä jäävyysääntöjen taakse."

NYKYMAAILMASSA EI ENÄÄ välttämättä riitä, että toimittajat itse tietävät pelisäännöt. Monet tämän jutun haastateltavat ovat sitä mieltä, että sidonnaisuuksista pitäisi kertoa avoimemmin yleisölle.

Pitkä sidonnaisuusluettelo jokaisen jutun lopussa kuitenkin on mahdoton ajatus. *Helsingin Sanomien* toimittaja **Tuomo Pietiläinen** ehdottaa läpinäkyvyyden lisäämiseksi sidonnaisuusrekisteriä; samaan tapaan kuin ProCom ylläpitää viestijöiden lobbarirekisteriä, sähköisen freeluettelon yhteydessä voisi ilmoittaa ajantasaiset sidonnaisuudet journalismin ulkopuolisiin töihin.

Freelance-yhdistyksessä sidonnaisuusrekisteriä ei ole harkittu, mutta asia on nyt yleisemmin keskustelussa. Toukokuussa yhdistys järjestää keskustelutilaisuuden otsikolla "Milloin free on jäävi?"

Yhdistyksessä muun muassa pohditaan, pitäisikö olla JSN:n ohjeita tarkempaa ohjeistusta.

"Rekisteri voisi olla aika työläs ylläpidettävä, kun toimeksiantajat voivat vaihdella nopeastikin", yhdistyksen toiminnanjohtaja Anna Kähkönen sanoo.

Listaus ei myöskään kattaisi kaikkia työsuhteisia toimittajia, jotka tekevät sivutöitä. Pietiläisen mukaan ongelma ei ole pelkästään yksittäisten toimittajien, vaan se koskettaa suomalaisen journalismin uskottavuutta. Median murros on vauhdittanut toimittajia hakeutumaan asian tuntijoiksi ja journalismin kohteiden kouluttajiksi.

"On huono merkki, että Journalistiliitto on alkanut kosiskella muitakin kuin niitä, jotka ovat sitoutuneet noudattamaan *Journalistin ohjeita*", Pietiläinen toteaa.

"Se rapauttaa yleisön silmissä uskottavuutta. Korjausliikkeenä pitäisi ennemmin terävöittää rajanvetoa

liittyen journalismin ja kaupallisen sisällön tekijöiden välillä. Nykyinen on selkeä tuhon tie."

Myös Pekka Pekkalan mukaan toimittajien kannattaisi harkita kaksilla rattailla ajamisen lopettamista.

"En usko että media tarvitsee yhtään lisää asioita, jotka mahdollisesti voisivat nakertaa luottamusta. Jokaisen pitäisi kysyä itseltä, miltä tämä näyttää."

Journalistiliiton puheenjohtaja **Hanne Aho** ei niele kritiikkiä. Hänen mukaansa monet alalle tulevat kokevat, että heidän on tehtävä useita töitä, journalismia ja viestintää vuoron perää, koska puhtaasti journalistiset työpaikat vähenevät.

"Olemme kokeneet, että ei voida ajatella niin, että he eivät voisi olla liiton jäseniä. Kyse on ammattitaidosta. Hyvä journalisti tietää, missä journalismin rajat kulkevat ja osaa toimia niiden puitteissa."

KUN MIKKO KÄRNÄ oli saanut poistatettua lihatuotannon etiikkaa käsittelevän tekstin Veikkauksen sivuilta, *Suomen Kuvalehden* toimittaja **Salla Vuorikoski** kirjoitti asiasta blogissaan:

"On syytä olla tapahtumasarjasta kiitollinen. Se nimittäin toimii hyvänä esimerkkinä siitä, miksi journalismi ja kaupallinen sisällöntuotanto ovat niin merkittävällä tavalla eri asia."

Vuorikosken mukaan tarvitaan "mikkokärnänkestävää journalismia, joka ei tee integriteettinsä kanssa kompromisseja."

Vuorikoski kertoo, että hän ei vastusta viestintää ja lobbaamista tai edes sitä, että mainokset ovat aiempaa houkuttelevampia. Laajempi ongelma on lobbauskoneiston paisuminen ja epätasa-arvoisuus.

"Ei ole kyse vain yksittäisen toimittajan tilanteesta, vaan journalismin uskottavuudesta ja riippumattomuudesta laajemmin. Journalismin tehtävä on valaista nurkia, mikä tarkoittaa sitä, että se kertoo asioista, joista kukaan ei tiedota. Sen tehtävä on pitää ihmisiä valistuneena ja sivistyneenä. Monissa mediataloissa työnteon tahti on kova ja samaan aikaan viestintäporukka kasvaa. Herää kysymys, kuinka paljon merkittäviä asioita jää käymättä läpi, kun ei ole henkilöresursseja", hän kertoo.

Hän tietää olevansa etuoikeutetussa asemassa kuukausipalkkaisena toimittajana ("kaikki sympatiat on freetoimittajien puolella") eivätkä hänen mukaansa yksittäiset ihmiset ole yksin vastuussa journalismin tulevaisuudesta.

Vuorikosken mukaan alalla ei ole kuitenkaan puhuttu riittävästi, mitä toimittajien "aivovuoto" merkitsee. Suomi on pieni maa ja yhdenkin erityisosaajan siirtymisen viestintälobbariksi voi jättää ison loven.

TYÖNI PÄÄTTYI YHTEEN PUHELINSOITTOON. Tammikuun puolivälissä Riitta Nissi soitti ja kertoi, että *Inhimilliset uutiset* ei enää jatku sellaisena kuin olen sitä tuottanut. Sivustoa julkaistaan jatkossa aiempaa huomattavasti pienemmällä budjetilla. Nissin mukaan he aikovat lisätä videosisältöä ja tehdä jatkossa yhteistyötä videobloggareiden eli vaikuttajien kanssa. Myös vierailevista päätoimittajista luovutaan. Yksi asia säilyy: he toivovat sisältöjen tekijöiksi edelleen journalistejä.

Pitäisikö journalistien edes tehdä sisältömarkkinointia? Yksiselitteistä vastausta ei ole. Elina Grundströmin mukaan selkeitä ohjeita ei voi tehdä, vaan ongelmatilanteita pitäisi tarkastella tapauskohtaisesti.

"Sellaista etiikka on." ●

Mediatatolot tekevät lisäbisnestä kouluttamalla yrityksiä ja viranomaisia

Jarno Liski, teksti • Jussi Jääskeläinen, kuvitus

Mediatatolot myyvät toimittajiaan viestintäkouluttajiksi viranomaisille ja yrityksiin. Monet toimittajat myös tekevät sivutoimisesti juontotai koulutuskeikkoja.

Journalistin haastattelemat mediapomot vakuuttavat, että koulutukset eivät vaarana toimituksen riippumattomuutta.

ULKOMINISTERIÖ osti helmikuussa mediakoulutusta yli 40 työntekijälleen, pääasiasa mediavastaaville, osastopäälliköille ja asiantuntijoille. Kilpailutuksen arvo oli

45 000 euroa. Kilpailuun tuli kolme tarjousta: markkinointitoimisto Avidlyltä, MTV:n uutisia tekevä Mediahub Helsinki Oy:ltä ja aikakauslehtikustantaja Otavamedialta.

Ulkoministeriön mediavalmennuksen tavoitteena oli saada osallistujille "perusteita syvempi ymmärrys viestinnän mahdollisuuksista, siihen valmistautumisesta, oman viestin tärkeydestä ja sen läpiviennin tavoista, suunnittelusta ja vaikuttavuuden optimoinnista". Lisäksi tavoitteena oli "vahvistaa kuvaa mediasta mahdollisuuksien tarjoajana ja yhteistyökumppanina sekä positiivisilla tavoilla rohkaista asian-

tuntijoita mediaesiintymisiin".

Tarjouspyynnössä pisteitä nosti, jos kouluttajilla oli "laajaa työkokemusta politiikan alalta tai politiikan toimittajana suomalaisessa valtamediassa".

Kilpailutuksen voitti Avidly, joka tosin sai kouluttajien työkokemuksesta huonoimmat pisteet, sillä vain toisella kouluttajista oli riittävää toimittajakokemusta.

VALTIONHALLINNON hankintoja koskevia tietoja julkaisevasta Tutki hankintoja -palvelusta käy ilmi, että sekä Mediahub että Otavamedia ovat viranomaisten vanhoja tuttuja. Valtio osti mediakoulutusta vuosi-

na 2017–2018 Otavamedialta lähes 400 000 eurolla ja Mediahubilta 50 000–100 000 eurolla per vuosi. Suurin osa laskutuksesta oli koulutus- ja asiantuntijapalveluja.

Mediatilojen tarjouksissa kouluttajiksi tarjottiin kokeneita ja alalla toimivia journalisteja. Mediahubin kouluttajat olivat uutisankkurit **Maija Lehmusvirta** ja **Keijo Leppänen**.

Otavamedialta kouluttajiksi tarjottiin *Tekniikan Maailman* päätoimittajaa **Reijo Ruokasta**, *Suomen Kuvalehteä* avustavaa poliitiikkaan erikoistunutta freelancetoimittajaa **Matti Simulaa** ja *MustReadin* toimituspäällikköä **Hanna Säänttiä**.

Päätoimittaja Reijo Ruokasen tuoreinta mediakoulutuskokemusta ovat alueellisen maanpuolustuskurssin mediavalmennukset, joita hän teki vuosina 2008–2014 ollessaan ensin *Ilta-Sanomien* ja sitten *Talouselämä*n päätoimittaja.

Ruokanen pitää sinänsä hyvänä sitä, että toimittajat käyvät kouluttamassa eri taho-

On eduksi journalismille, mitä paremmin sekä haastattelija että haastateltava osaavat hommansa.

Reijo Ruokanen, *Tekniikan Maailman* päätoimittaja

jen edustajia, kunhan koulutuksista ei muodostu merkittäviä taloudellisia sidonnaisuuksia juttujen kohteiden ja journalistisia ratkaisuja tekevien välille.

”On eduksi journalismille, mitä paremmin sekä haastattelija että haastateltava osaavat hommansa”, Ruokanen sanoo.

Päätoimittajana Ruokanen kertoo arvioivansa toimittajien sivutoimisten keikkojen

aiheuttamia sidonnaisuuksia tapauskohtaisesti. Hän esimerkiksi tilaa juttuja freelancereilta, jotka kirjoittavat myös asiakaslehtiin. Asetelmasta voi Ruokasen mukaan syntyä ongelmallisia sidonnaisuuksia, mutta muita töitä ei voi noin vain kieltääkään.

”Freelancerinkin on jostain leipänsä saatava”, Ruokanen sanoo.

Hänen mukaansa freelancerilta ei pidä kieltää muita töitä, ellei itse pysty tarjoamaan hänelle niin paljon töitä, että siitä saa riittävän toimeentulon.

MTV:N UUTISTEN päätoimittaja **Tomi Einonen** haluaa aiheetta koskevat kysymykset sähköpostilla ja vastaa, että Mediahub tarjoaa esiintymisvalmennusta yritysten ja yhteisöjen ylimmälle johdolle ja asiantuntijoille.

”Valmennuksissa käydään läpi muun muassa puhetapaa, vaatetusta ja kehonkieltä. Valmentajina toimivat tv-työn ja esiintymisen ammattilaiset”, Einonen kertoo sähköpostitse.

Suurimpia koulutusasiakkaitaan Mediahub ei paljasta. Einosen mukaan asiakkaat voivat kuitenkin olla ja ovatkin myös uutisoinnin kohteina.

”Uutiset ovat uutisia ja ne kerrotaan yleisölle normaalia journalistista harkintaa ja lähdekritiikkiä noudattaen”, Einonen kirjoittaa.

Periaatteessa uutisankkuri voisi siis uutislähetyksessä joutua hiillostamaan koulutamaansa yritysjohtajaa tai virkamiestä.

”Karensia vaativaa tilannetta ei ole tullut eteen, mutta sitä tietenkin harkittaisiin, jos tulisi tarve kutsua valmennettavia haastatteluun”, Einonen kertoo ja muistuttaa, että koulutuksia tekee MTV:n seitsemästä ankkurista vain kaksi.

Einonen kertoo, että mediakoulutuksia on Mediahubissa puntaroitu tarkasti ja riskit tiedostetaan.

”Uutiset ovat Mediahubin liiketoiminnan ydin ja ylivoimaisesti tärkein alue, niiden riippumattomuudesta emme tingi missään oloissa. Tästä syystä emme valmenna esimerkiksi poliitikkoja tai poliittisia toimijoita”, Einonen kirjoittaa.

Einonen kertoo, että riippumattomuuden turvaamiseksi Mediahubin politiikan tai talouden toimittajat eivät osallistu valmennuksiin, eikä Mediahub pyynnöistä huolimatta ole antanut neuvontaa akuuteihin kriisitilanteisiin.

”Tähdennämme kaikille valmennukseen tuleville asiakkaille, että mahdollisissa heitä koskevissa uutistilanteissa toimimme sataprosenttisesti journalistisin kriteerein”, Einonen korostaa. ●

Kansainvälinen kuvajournalismi vaatii lentämistä – siksi siitä on luovuttava, sanoo Vuoden kuvajournalisti Touko Hujanen

Nina Erho, teksti ● Juuso Westerlund, kuva ● Touko Hujanen, kilpailukuvat

Toukokuun kymmenentenä Touko Hujanen nousee kello 16.45 työpöytänsä äärestä ja laittaa dippikastikkeen vetäytymään. Sitten hän tekee vielä hetkisen töitä.

Kello 17.00 hän menee työhuoneensa yläkertaan virittelemään videotykkiä. Kello 17.10 dippi ja sipsit ovat valmiina pöydällä, ja Hujanen istuu odottamaan.

Kello 17.15 alkaa Suomen ensimmäinen peli jääkiekon MM-kisoissa Slovakiassa Kanadasta vastaan. Samalla hetkellä alkaa Hujanen ”juhlakausi”. Se päätää hänen ”työkautensa”, joka alkoi lokakuussa 2017.

TYÖKAUDELLAAN Hujanen ON noin puolet päivistä kuvausmatkoilla ja loput työhuoneellaan. Hän tekee töitä joka päivä.

Työkauden aikaansaannoksia ovat kolme projektia, joiden kuvilla hän voitti Kuvajournalisti 2018-, Henkilökuva 2018- ja Reportaasi 2018 -palkinnot Kuvajournalismi 2018 -kisassa.

Reportaasi 2018 -kuvat ovat Valtimon Rasimäeltä, missä Lasse Nordlund ja Maria Dorff elävät perheineen omavaraisesti, ja jonne he aikovat perustaa omavaraopiston. Kuvia on parhaillaan esillä Poliittisen valokuvan festivaalilla Valokuvataiteen museossa Helsingissä.

Toisen projektin kuvat ovat suomalaisista kylpylöistä ja niiden asiakkaita. Kuvia julkaistiin joulukuussa Veikkauksen asiakaslehdessä X:ssä yhdessä Jantso Jokelinin tekstin kanssa.

Kolmas projekti käsittelee rakkautta ja rakkauden etsimistä Helsingissä.

Rakkauskuviaan Hujanen julkaisee keväällä Uuden Maan Sanomissa, joka on hänen vuonna 2014 keksimänsä taidesanomalehti.

Myös kahta muuta projektiaan hän on tehnyt sille ominaisella tavalla: menemällä jon-

nekin tietämättä tarkkaan, mitä tuleman pitää – ja raportoimalla siitä.

KUN TIETOKIRJAILIJA Antti Salminen oli syysyllä 2017 ehdottanut Hujaselle dokumentaation aiheeksi Lasse Nordlundia, kaksikko matkusti Valtimolle tätä tapaamaan.

Pakkasta oli kolmekymmentä astetta, joten Hujanen, Salmisen ja Nordlundin perheen oli pysyttävä sisällä pienessä mökissä.

”Ei Vuoden kuvajournalistiksi tulla niin, että 'otin vähän kuvia'.

Perheelle ahtaus konflikteineen oli tuttua, mutta Hujaselle todella vierasta. Hän ehti jo melkein todeta, ettei pysty tähän, mutta päätti sitten kuitenkin pystyä, sillä:

”Valtimo on juttu, joka ihmisten pitää nähdä. Että Kainuun ja Pohjois-Karjalan rajalla voi elää näin ja se voi olla merkityksellistä elämää.”

Hujanen kuvasi Valtimolla neljänä vuoden aikana. Vaikka kuvat ovat nyt saaneet julkista tunnustusta, hänen oma katseensa on kriittinen.

”Yritin ottaa kuvia, jotka ovat totta ja niin intiimejä, että kasvoilta näkee, ettei elämä ole helppoa. Yritin ottaa kuvia, jotka eivät sorru ihailuun tai inhorealismiin. Jos kuvajournalismilla on joku työ, se on koittaa osua ihailun ja inhorealismien keskelle.”

”Ei kuvausprojekteista ikinä tule ihan sitä, mitä tavoittelee. Mutta on niissä kuvissa jotain, mikä voi saada keskustelua aikaan.”

HUJASEN KOLMEA PROJEKTIA yhdistää yksi ajatus: ilmastonmuutos. Ilmastonmuutosnäkökulma on lävistänyt hänen koko työnsä ja arkinsa.

Elämäntapojen muuttamisesta on puhuttu paljon, Hujanen sanoo. Kuvillaan hän haluaa tarkastella, mitä kannattaa säilyttää.

Valtimolla kyse on ruoan ja suojan kaltaisten perustarpeiden täyttämisestä. Kylpylöissä ollaan korkealla niiden yläpuolella, mutta löytyykö pikkukaupunkien keinotropiikeista jotain muuta? Tila, johon keskenään vieraat kokoontuvat tekemään samaa asiaa?

Rakkauskuviansa Hujanen on tallentanut sitä, mitä meille jää, kun emme enää voi matkustaa pois arjesta, josta emme tykkää.

”Silloin meidän on katsottava, keitä ympärillämme on, ja keskityttävä sellaisiin asioihin kuin rakkaus. Otettava se aika vakavasti.”

Hujanen tunnetaan hienoista kuvasarjoistaan ulkomailta, viime vuosina etenkin Yhdysvalloista. Niiden tekemistä olisi perusteltua jatkaa, koska paikallisten on usein vaikea nähdä omasta maastaan sitä relevantteinta.

Kansainvälinen kuvajournalismi vaatii kuitenkin paljon lentämistä, joten siitä on alettava luopua, Hujanen sanoo.

Kuvaajien on juurruttava omaan maahansa ja herätettävä keskustelua siellä.

HUJANEN VOI AJOITTAIN uppoutua omiin valokuvaprojekteihinsa, koska elää niukasti. Puhtainta tyytyväisyyden tunnetta tuottaa Uuden Maan Sanomat, jonka tekemistä ei säätele mikään eikä kukaan muu kuin hän itse.

Toisaalta sidosryhmien puuttuminen tarkoittaa äärimmäistä yksinäisyyttä. Kun Hujanen viime syksynä käsittelee projektiensa kuvia yksin kuukausitolkulla, hänestä tuntui, ettei ole enää yhtään varma, mitä on tekemässä ja minkä takia.

Osaltaan ahdistukseen auttoi Valokuvataiteen museon deadline. Osal-

Touko Hujanen

- Kuvajournalisti 2018. Voitti Kuvajournalismi 2018 -kisassa myös Henkilökuva 2018- ja Reportaasi 2018 -sarjat.
- Reportaasiin erikoistunut lehtikuvaaja, joka työskentelee muun muassa Veikkauksen X-lehdelle ja The New York Timesille.
- Julkaisee itse keksimäänsä ja toteuttamaansa Uuden Maan Sanomat -sanomalehtiteosta.
- Toimii valokuvaajayhteisö 11-kollektiivin puheenjohtajana.
- Palkittu Vuoden lehtikuvaajana 2011 ja Vuoden nuorena lehtikuvaajana 2009.
- Valmistunut yhteiskuntatieteiden maisteriksi Tampereen yliopiston visuaalisen journalismin maisteriohjelmasta.

taan siihen auttoi puhelu kuvajournalismikisan voitoista.

”Täytyy myöntää, että osittain kisaan osallistuminen on tarvetta tankata hyväksyntää ja saada kuvien asioille näkyvyyttä. Välillä on tosi raskasta yksin järjestää tilaisuuksia, joissa ihmiset voisivat nähdä työni tuloksia.”

”Mutta ei Vuoden kuvajournalistiksi tulla niin, että ’otin vähän kuvia’. Siinä on mietittävä pitkäjänteisesti, millaisista kuvista saa rakennettua yhtenäistä kertomusta.”

JUHLAKAUDELLAAN HUJANEN aikoo paitsi katsoa jääkiekkoa myös opiskella venäjää ja koota kesken olevaa romaaniaan. Venäjän opiskelu on tärkeää, koska maa on niin lähellä ja monet ilmastonmuutoksen kannalta oleelliset asiat tapahtuvat siellä, Hujanen sanoo.

Toisaalta on mahdollista, että intensiivinen työnteko jatkuu myös juhলাkaudella. Vaikka juhলাkauden loppua ei voi tarkkaan määritellä, Hujanen sanoo, että vuodelle 2020 hänellä on jo paljon suunnitelmia.

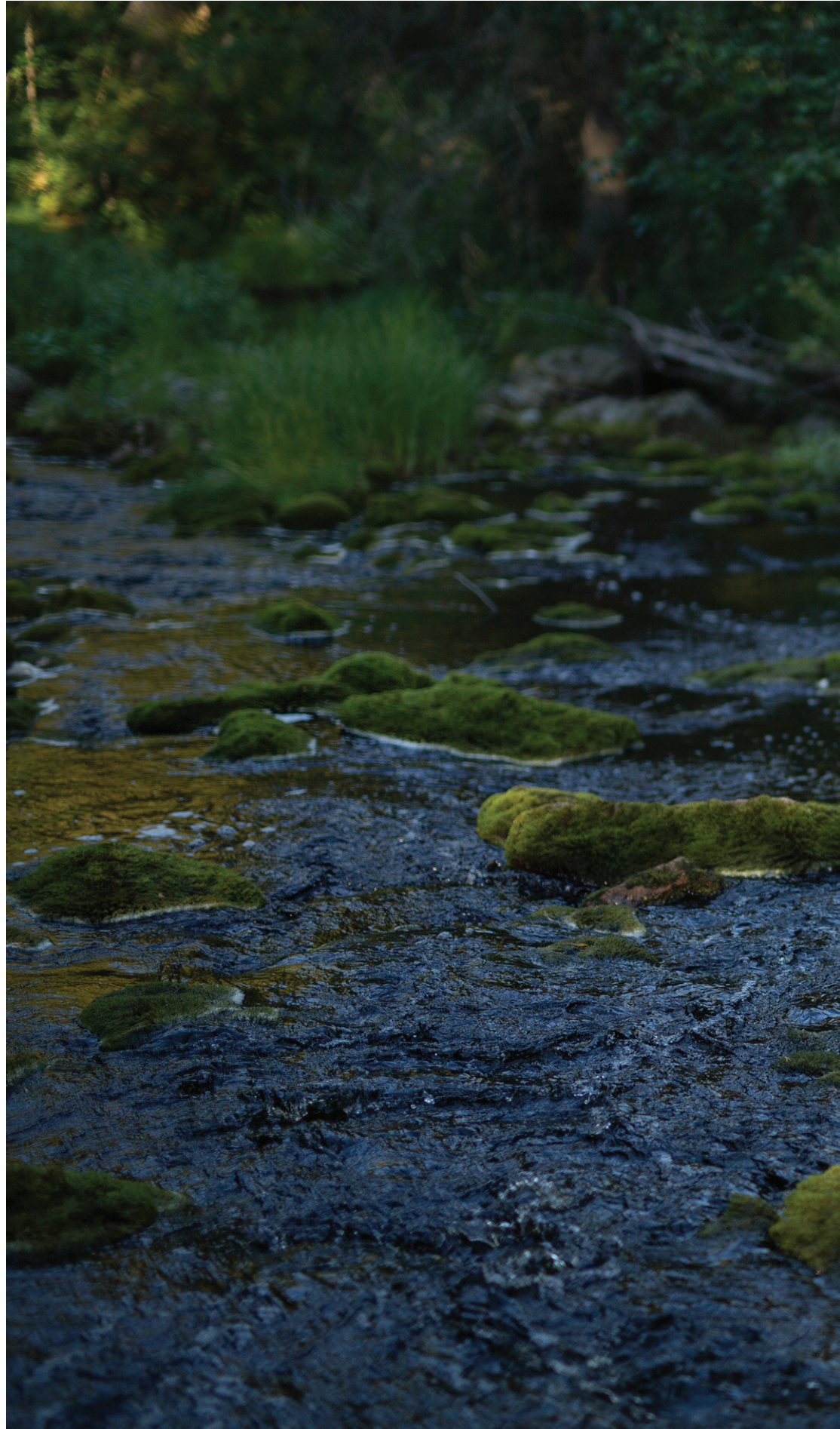
Juhlakauden ero työkauteen on se, että siinä missä työkaudella päivien ohjelma on etukäteen selvä, juhলাkaudella valinnanvapautta on enemmän.

”Juhlakaudella jos joku ehdottaa jotain, voin reagoida siihen. Että jos joku on että hei, mennään saareen vuodeksi, mä voin olla että okei, mennään vaan.” ●

Sivuilla 26–29 julkaisemme Touko Hujanen Kuvajournalismi 2018 -kisassa palkittuja kuvia. Kisan kaikki voittajakuvat: kuvajournalismikilpailu.fi

Omavaraisesti Valtimolla. Reportaasi 2018 -sarjan voittaneisiin Metsäperhe-kuviin Touko Hujanen tallensi Lasse Nordlundin ja Maria Dorffin omavaraista elämää Pohjois-Karjalassa. Muutaman kilometrin päässä perheen kodista on lampi, jolla Maria ja Justus käyvät kesäisin uimassa ja pesulla.

Talkoissa. Omavaraopistoa rakennetaan talkoovoimin. Puut kaadetaan juurineen, jotta juuria ei tarvitse erikseen irrottaa maasta, mikä säästää työtä ja energiaa. Nordlundin ja Dorffin 11-vuotias Aamutyttö (oik.) käy koulua Valtimon kylällä, mutta sanoo, että ei halua aikuisena muuttaa kaupunkiin vaan elää kuten vanhempansa.

Kotonaan. Lasse Nordlund (s. 1965) on Suomessa tiettävästi tällä hetkellä ainut ihminen, jolla on pitkäjänteistä kokemusta täysin omavaraisestä elämästä. Nordlund ja Maria Dorff ovat perustamassa Suomen ensimmäistä ja maailmassakin ainutlaatuista omavaraopistoa, joka aloittaa vuonna 2020.

Kylpylässä. Kuvajournalisti 2018 -sarjan voittokuvissa oli kuvia Suomalainen paratiisi -sarjasta, jonka Hujanen on kuvannut suomalaisissa kylpylöissä. Kylpyläkuvat saivat myös kunniamaininnan Kuvaessee 2018 -sarjassa. Kuvassa Seppo Roivainen sukeltaa Katinkullan kuntoaltaassa.

Rakkautta etsimässä. Kuvajournalisti 2018 -sarjan voittokuvissa oli kuvia Suudelma Suomenlahden rannalla -sarjasta. Siinä Hujanen kuvaa rakkautta ja sen etsimistä Helsingissä.

Vähemmistökielen sanasto kasvaa käänno-suutisilla ja Facebook-kyselyillä

Tuukka Tuomasjukka, teksti • Johanna Kokkola, kuva

Miten sanotaan omalla kielellä jäte-astia (jätehkonteineru)? Yhtye (yhtyveh)? Äitiyspakkaus (yskyniekankavakku)?

Näitä Ylen karjalankielisten uutisten kääntäjä ja uutistenlukija **Natalia Giloeva** on joutunut pohtimaan alkuvuodesta. Vähemmistökielen kanssa työskennellessä joutuu keksimään uusia ilmauksia ja tarkistamaan vanhoja.

Giloeva kerää ajatuksia usein Facebook-päivityksissä: ”Kuibo parem karjalakse?” – miten tämä sanottaisiin karjalaksi?

KARJALA ON SUOMEN lähin sukukieli, jolla arvioidaan olevan Suomessa noin 12 000 puhujaa. Näkyvimpiä eroavaisuuksia suomeen ovat lainasanat venäjistä sekä merkityserot: muijal on muualla, äijän on paljon ja rengi on ämpäri.

Ylellä karjalaa on kuultu vuodesta 2015, jolloin Yle Pohjois-Karjalan taajuudella alkoi viikoittainen radiouutiskooste *Yle Uudizet karjalakse*. Vuotta myöhemmin sitä alettiin lähettää myös Savossa, ja viime vuonna lähetys siirtyi valtakunnalliseksi Yle Radio 1:lle.

Karjalankielinen mediakenttä on kapea. Ylen uutisten lisäksi Suomessa julkaistaan Karjalan kielen seuran verkkolehteä *Karjal žurnualua*. Karjalan tasavallassa Venäjä rahoittaa muun muassa karjalankieliset televisiouutiset sekä viikottaisen *Oma mua* -sanomalehden.

YLEN KARJALANKIELINEN tarjonta koostuu kokonaan käännoksista. Vastuutoimittaja valitsee suomenkieliset säikeet, jotka Giloeva kääntää ja lukee.

Lisäksi verkossa julkaistaan viikoittain muutama uutisjuttu, jotka Giloeva valitsee itse. Näissä painottuvat vähemmistökieliin liittyvät aiheet.

Muutaman viikon välein joukossa on sääuutisia.

”Ne ovat erityisen suosittuja. Jotkin aiheet jakavat ihmisiä, mutta sää yhdistää kaikkia.”

Minulle pääasia on se, että joku maksaa tästä. Tämä on työtä, eikä helppoa sellaista.

Neutraalin ja virallisen uutiskielen löytäminen tuntui Giloevasta vaikealta, vaikka hän on aiemmin opettanut karjalan ja suomen kääntämistä 15 vuoden ajan Petroskoin yliopistossa.

”Oli hankalaa löytää tyyliin tasapaino. Tämä ei ole opetuskieltä, muttei myöskään sellaista karjalaa, jota puhun kotona.”

GILOEVAN MUKAAN YLE on auttanut karjalan kehityksessä. Hän on nähnyt monia keksimiään käsitteitä muiden karjalaisten käyttäminä. Giloeva toivoo, että kanavilta kuuluisi karjalaksi muutakin kuin uutiskieltä.

”Uutisilla voi näyttää karjalan nykykielenä, jolla voi lukea samoja uutisia kuin suomeksi, eikä vain puhua metsästä ja marjoista.”

Giloeva toivoo seuraavaksi keskusteluohjelmaa, jossa voisi kuulua puhekieltä sekä erilaisia murteita. Uutiset neuvotelleen Karjalan kielen seuran tavoitteena on karjalankieliset televisiouutiset ja lastenohjelmat.

Neuvottelijataho näkyy myös Giloevan tilillä: yhdistys on maksanut uutisten palkan alusta asti.

”Minulle pääasia on se, että joku maksaa tästä. Tämä on työtä, eikä helppoa sellaista.” ●

Natalia Giloeva

- 45-vuotias tutkija, opettaja ja kääntäjä.
- Kääntänyt ja lukenut Ylen karjalankielisiä uutisia vuodesta 2015.
- Valmistunut Petroskoin valtioniopistosta karjalan ja suomen tulkiksi, kääntäjäksi ja opettajaksi. Projektikoordinaattori Itä-Suomen yliopiston karjalan kääntämisen Kiännä-hankkeessa.
- Juontaa uutiset karjalankielisellä nimellä Hiloin Natoi.

Kielen kehittäjä. Ylen karjalankielinen freelancer Natalia Giloeva pitää karjalankielisiä uutisia päätyönään. Häntä ilahduttaa, että esimerkiksi uutisia varten luotu počinruočči eli siansaksa on levinnyt muiden karjalankielisten käyttöön. "Haluaisin että karjalaiset vaikuttaisivat itse kieleensä, ettei sitä tekisi ainoastaan kääntäjä tai lautakunta."

Julkinen palvelu, oma rahoitus

Yle on ulkoistanut karjalankielisten uutisten kuluja yhdistykselle. Poikkeusjärjestely on kestänyt jo neljä vuotta.

Ylen karjalankielisiä uutisia on koko toiminta-aikansa rahoittanut Karjalan kielen seura. Yhdistyksen sihteeri **Pertti Lammen** mukaan he ovat toivoneet, että Yle ottaisi kulut hoitaakseen.

Karjalankieliset uutiset ovat Ylen vähemmistökielisistä sisällöistä ainoita, jotka saavat rahoitusta ulkopuolelta.

"Uutisten saaminen oli peruuntua budjettisyihin, jolloin ehdotimme kuluihin osallistumista. Sen piti olla väliaikaisratkaisu."

Ylen kommentit muuttuivat *Journalistin* yhteydenoton jälkeen. Uutisia neuvottelemassa ollut Yle Alueiden päällikkö **Jyri Kataja-Rahko** perusteli tilannetta ensin resurssipulalla, yhteisellä sopimuksella ja osapuolten tyytyväisyydellä.

Viikkoa myöhemmin hän otti *Journalistiin* yhteyttä ja kertoi, että asia otetaan jatkotyöstöön. Samalla käsittelemään otetaan laajemmin muunkielisen yleisön asema.

"Emme aiemmin olleet vieneet asiaa aktiivi-

sesti eteenpäin. Nyt mietimme, miten voimme jatkaa karjalankielisten uutisten lähettämistä niin, että resursointi mietitään uusiksi."

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston erityisasiantuntijan **Robert Harmsin** mukaan karjalankielisten uutisten rahoitusmalli ei riko yhdenvertaisuuslakia. Toisin kuin romanikieli, viittomakieli tai saamen kielet, karjalan kieltä ei mainita Suomen lainsäädännössä.

Ylen hallituksen puheenjohtaja **Thomas Wilhelmsson** spekuloi karjalankielisten uutisten rahoituksen muuttumista jo ennen Ylen uutta yhteydenottoa.

"Jos kysymys on merkittävästä Suomessa asuvasta vähemmistöstä, meillä on velvollisuus palvella heitä." ●

Tuukka Tuomasjukka

Apua ammatillisiin unelmiin

Haaveiletko tietokirjan kirjoittamisesta, valokuvanäyttelystä tai opintomatkastasta? Journalisti listaa apurahoja journalisteille, kuvittajille ja kääntäjille.

Janne Arola, teksti • Tiina Kälkäinen, grafiikka

Apuraha

Kenelle?

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiön (JOKES) apurahat

Onni V. Tuiskun virkistysstipendi

Uuden Suomettaren Säätiön apurahat

Helsingin Sanomain Säätiön apurahat ja stipendit

Media-alan tutkimussäätiön apurahat

Suomen tiedetoimittajain liiton apurahat

Ympäristöministeriön valtionavustus

C.V. Åkerlundin mediasäätiön apurahat

Huoltaja-säätiön toimittaja-apurahat

Euroopan parlamentin matka-apuraha

Taloustoimittajain säätiön stipendit

Helsingin Seudun Journalistien apurahat ja stipendit

Uuno Hannulan apurahat

Patricia Seppälän säätiön apurahat

Finnfoto ry:n apurahat

Jokesin Lehtikuvaajarahaston haku

Grafian apurahat

Kuvittajien apurahat

Avekin tuet

Radio- ja televisiotoimittajien liiton koulutusapuraha

KOURA-apurahat

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton apurahat

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan apurahat

Alfred Kordelinin säätiön kansanvalistuksen apurahat

Kansan Sivistysrahaston apurahat

Otavan Kirjasäätiön apurahat

Suomen Kulttuurirahaston apurahat

Suomen tietokirjailijat ry:n apurahat

Taiken Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahat

WSOY:n kirjallisuussäätiön apurahat

Koneen säätiön apurahat

Lehdistölle tai verkkojulkaisuille työskenteleville

Toimittajille ja lehtitalojen toimihenkilöille

Suomenkielisen median journalisteille

Toimittajille ja tutkijoille

Media-alalla toimiville yrityksille ja yksityishenkilöille

Suomen tiedetoimittajain liiton jäsenille

Toimittajille ja kuvaajille

Viestintäalalla toimiville yksityishenkilöille, yrityksille ja yhteisöille

Työsuhteisille toimittajille ja freelancereille

Toimittajille

Taloustoimittajat ry:n jäsenille

HSJ:n jäsenille

Pohjois-Suomen Sanomalehtimiesyhdistyksen jäsenille

Valokuvaajille. Yksityishenkilöille, työryhmille ja yhteisöille

Valokuvaajille. Yksityishenkilöille tai työryhmille

Valokuvaajille

Visualisteille. Yksityishenkilöille tai työryhmille

Ammatissa toimiville kuvittajille

AV-alan ammattilaisille

RTTL:n jäsenille

Ylen, MTV:n ja Mediahub Helsinki Oy:n työntekijöille

Kirjallisuutta, artikkeleita tai asiatekstiä kääntäneille

Yksityisille henkilöille tai työryhmän jäsenille

Suomen kansalaisille tai Suomessa asuville ulkomaalaisille

Yksityishenkilöille tai työryhmille

Yksityishenkilöille ja järjestöille

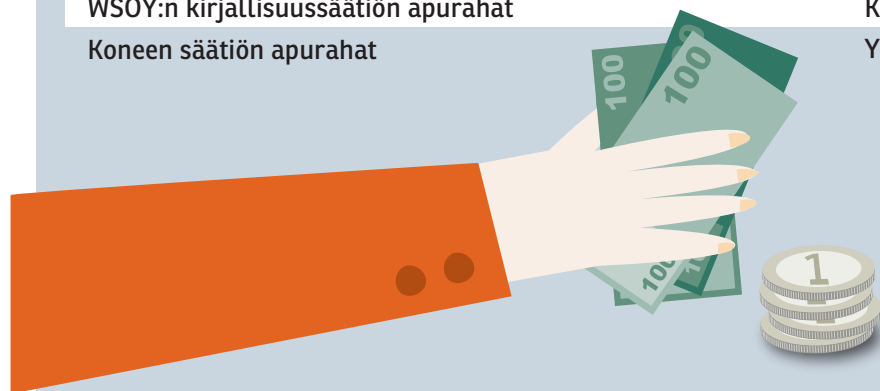
Suomalaisille tai Suomessa toimiville henkilöille ja yhteisöille

Tietokirjailijoille

Kirjailijoille ja kääntäjille

Kirjailijoille ja kääntäjille

Yksittäisille ihmisille, työryhmille ja yhteisöille

Mihin tarkoitettu?

	Summa (euroa)	Montako hakua vuodessa / Seuraava haku päätyy (päätyi)
Opintoihin, koulutukseen, tutkimustyöhön, näyttelyihin ja julkaisuihin	Satasia–20 000	2 / toukokuussa
Matka- ja virkistyskäyttöön	400–600	1 / 31.3.2019
Opintomatkoihin, koulutukseen sekä tutkimus- ja julkaisuhankkeisiin	500–5 000	1 / (22.3.2019)
Kv-yliopistojen koulutusohjelmiin, tutkimukseen ja kirjallisiin teoksiin	Kymmeniätuhansia	3 / (17.2.2019)
Koulutukseen, matkoihin ja opinnäytteisiin	Satasista jopa 20 000:een	5–6 / 23.4.2019
Syventävään työskentelyyn, koulutukseen, matkaan tai laitehankintaan	Enintään tuhansia	2 / 15.4.2019
Ympäristöasioita käsittelevän työn matka- ja majoituskustannuksiin	Yht. 20 000	1 / (25.3.2019)
Media-alan tutkimukseen ja koulutukseen	1 000–24 000	1 / 31.3.2019
Sosiaalialaa käsittelevän artikkelin tai ohjelman taustatyöhön	1 000	2 / keuhällä 2019
EU-parlamentin täysistuntoon tutustumiseen	Kulut ja päiväraha	2 / touko–kesäkuussa 2019
Opintoihin, oppimateriaaleihin, tutkimustyöhön, työssä jaksamiseen	170–	Useita / 31.3.2019
Opintoihin ja kirjahankintoihin sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen	50–800	2 / 22.4.2019
Esimerkiksi jatko-opintoihin, tutkimukseen ja ammattitaidon kehittämiseen	Yht. 1 500	1 / (28.2.2019)
Kuvajournalismiin, sen kehittämiseen ja tutkimiseen	Max. 4 000	1 / (31.1.2019)
Raikkaisiin projekteihin kaikille valokuvauksen osa-alueille	1 000–9 000	1 / 15.9.2019
Valokuvaproduktioihin, opintoihin ja tutkimuksiin	Satasista tuhansiin	2 / (28.2.2019)
Graafista suunnittelua edistävään työskentelyyn ja tutkimukseen	Satasista tuhansiin	1 / elokuussa 2019
Luovaan työskentelyyn, ammatilliseen kouluttautumiseen ja kuluihin	Satasista 6 000:een	2 / 31.3.2019
Esimerkiksi dokumenttielokuvan tai mediataideteoksen käsikirjoitukseen	-	avoin haku
Opintoihin ja yleissivistävään itsensä kehittämiseen	200–1 400	1 / marraskuussa
Pääosin opintoihin, koulutukseen ja muuhun ammattitaidon kehittämiseen	900–10 000	2 / 31.3.2019
Esim. ammatillisiin kuluihin, koulutukseen ja kehityshankkeisiin	Max. 2 000	3 / 31.3.2019
Tietokirjoittamiseen ja tiedonjulkistamiseen	3 500–13 000	1 / 31.5.2019
Tietokirjallisuuteen, journalistiseen työskentelyyn	12 000 tai 24 000	1 / elokuussa 2019
Mm. kansainvälistä solidaarisuutta edistävään tiedotus- ja valistustyöhön	Satasista tuhansiin	1 / 31.8.2019
Kirjalliseen toimintaan ja lukemista edistäviin hankkeisiin	2 000–4 000	1 / (28.2.2019)
Mm. tieteelliseen ja taiteelliseen työskentelyyn	Max. 24 000	4 / 29.3.2019
Kirjalliseen työskentelyyn, laitehankintoihin, matkoihin ja koulutukseen	Max. 13 000	2 / 29.3.2019
Luovaan työskentelyyn	4 000–14 000	1 / (31.1.2019)
Luovaan kirjalliseen työskentelyyn	4 000–6 000	1 / helmikuussa 2020
Tieteeseen ja taiteeseen, mm. tietokirjallisuuteen	Kymmeniätuhansia	1 / 15.9.2019

Lisää apurahoja

Muita apurahoja myöntäviä tahoja on listattu mm. Journalistiliiton verkkosivuilla osoitteessa: journalistiliitto.fi/jasenpalvelut/apurahat

Samar Yazbek låter nitton kvinnor berätta om de fasor de upplevde under Syrienkrisens första år

Johan Svenlin, text ● Samuel Pettersson, bild

Det värsta är att omvärlden tror att Syrienkrisen är över, att Damaskus är tryggt igen och att IS är besegrat. Författaren och journalisten **Samar Yazbek** tror inte att hon under sin livstid kommer att återvända till ett fritt Syrien, men hon har absolut inte gett upp motståndskampen.

”Det här är en del i mitt personliga projekt för att bevara berättelserna om det som hänt i Syrien. Folket måste få tillbaka sitt land av ockupanterna och de som är ansvariga för krigsförbrytelserna ska ställas inför rätta. Jag vill också att efterföljande generationer ska veta att vi faktiskt stod upp och kämpade mot förtrycket”, förklarar hon.

Vi sitter vid ett fönsterbord i en hotellrestaurang i centrala Umeå. Utanför faller snöblandat regn, typiskt för årstiden. Hon har nyligen landat i stan och om ett par timmar ska hon upp på scenen för ett författarsamtal på Umeå Littfest i Folkets Hus, tvärs över gatan.

Hon talar bra engelska, men innan intervjun officiellt ska börja visar hon vänligt med handen på **Helena Axelson-Fisk**, som sitter bredvid i soffan och ska tolka vårt samtal.

”Jag vill att du frågar på svenska så att dina frågor blir exakta, så svarar jag på arabiska så att mina svar också blir exakta.”

Hennes senaste bok, *Nitton kvinnor – Berättelser om syriskt motstånd*, kom ut i mitten av mars. Där ger de intervjuade kvinnorna i jag-form fruktansvärda beskrivningar av hur civilsamhället bröts sönder av tortyr, hot och bombningar de första åren av Syrienkrisen.

Varför valde du just den här berättarformen för boken?

”I mina tidigare böcker är det min röst som talar, men i den här boken är jag inte alls närvarande. Jag valde den här berättarmetoden för att förstärka kvinnornas röster, motståndets röst.”

Hon intervjuade drygt 60 kvinnor som på nära håll upplevt de första åren av kriget. De nitton rösterna är noggrant utvalda. Flera av dem rapporterade journalistiskt från kriget och de blev sedan, liksom Samar Yaz-

bek själv, tvungna att fly till Europa eller Nordamerika.

”De är från olika städer, olika religioner och olika åldrar, men jag valde just de här kvinnorna för att de hör till medelklassen, de är välutbildade och kan uttrycka sig väl. Trots att de alla har fruktansvärda upplevelser av våldet är de inga offer, de representerar motståndet.”

Vi gick ut med plakat och möttes av en internationell krigsmaskin.

Samar Yazbek, syrisk journalist och författare

Hon tillägger att det var främst kvinnor som inledde protesterna mot regimen 2011 och de blev sedan belägrade från flera fronter när jihadisterna kom in i landet.

”Jag visste att våldet mot kvinnor var komplicerat, som ett månghövdad monster, och därför behövde det beskrivas ur många perspektiv”, förklarar Yazbek.

I Syrien fanns en stor medelklass som gick från ett materiellt tryggt liv till fullständig misär på kort tid.

”Det fanns ett medvetet och utstuderat våld från regimen för att speciellt skrämma medelklassen. De som kunde flydde bort från bombade städer och kvar fanns bara de fattiga som drabbades av jihadisternas våld.”

Under hela krigets gång har omvärlden nåtts av rapporter i form av texter, bilder och ljud inifrån krigshärdarna. Nyheterna har mest handlat om vilka problem flyktingströmmen från Syrien ställer till med.

Hur tycker du att omvärlden reagerat på nyheterna från Syrien?

”Frågan är komplicerad. Det fanns stöd från privatpersoner och från civilrättsorganisationer, men att utländska regeringar tillät förskjutningen från fredliga demonstrationer till blodbad är det största förfallet av det internationella samfundets moral i modern tid.”

Samar Yazbek

- Syrisk journalist och författare, född 1970 i Jablah, numera bosatt i Paris.
- I svensk översättning har hon tidigare gett ut romanen *En mörk strimma av ljus* (2013), dokumentärboken *Resa in i tomheten* (2015), som handlar om hennes tre hemliga resor in i krigets Syrien och romanen *Hon som vandrar* (2017) som också handlar om krigets fasor.
- Aktuell med intervjuboken *Nitton kvinnor – Berättelser om syriskt motstånd*

Stark röst. Samar Yazbek var det stora affischnamnet på årets upplaga av Umeå Littfest, där hon berättade om situationen i Syrien och arbetet med boken *Nitton kvinnor – Berättelser om syriskt motstånd*.

”Dessutom har länder som Ryssland, Turkiet, Iran och USA haft sina egna ekonomiska och militära intressen. Syrien är ett ockuperat land i dag med utländska militärbaser och regimen har tecknat långa affärsavtal med ockupationsmakterna. Det är absurt att det är de här parterna som förväntas skapa fred i landet.”

I boken frågar sig kvinnorna vid ett flertal tillfällen om kampen var värd att ta. I *Ninas* berättelse frågar hon sig: ”Var de krav på frihet och värdighet vi ställde värda allt det blod som spilldes och all denna död?” Samar Yazbek blir nästan upprörd när jag ber henne svara på *Ninas* fråga.

”Vi gick ut med plakat för frihet och värdighet, men möttes av en internationell krigsmaskin. Det var inte vi som skapade våldet och begick folkmord medan världen tittade på.”

Samar Yazbek har i hemlighet rest tre gånger till

Syrien sedan hon flydde från sitt hemland. För en som rapporterat kritiskt om regimen och jihadisterna innebär det stora risker att vistas i Syrien.

”Journalistens plikt är att säga sanningen, hur ont den än gör. I början av revolutionen skrev jag om Assad-regimens och säkerhetspolisens övergrepp och när gränserna öppnades och jihadisterna släpptes in skrev jag också kritiskt mot dem, trots att de kallade sig motståndsrörelse.”

Känner du dig trygg i din exil i Paris eller tittar du dig ständigt över axeln?

”Jag känner mig trygg. Kvinnorna i boken har fått berätta under fingerade namn och jag tror inte heller att de riskerar repressalier för att de medverkat. Alla som på något sätt bidragit till att ge ut boken har varit måna om att de här berättelserna kommer ut och sparas för eftervärlden.” ●

Gräv om penningtvätt i Danske Bank belönades

Fayme Alm, text ● Jonas Pryner
Andersen/Dansk journalistförbund, bild

Ett tips från det östeuropeiska journalistnätverket OCCRP väckte deras nyfikenhet. Hur kunde så stora mängder svarta pengar från Ryssland hamna hos Danske Bank?

Tre journalister på *Berlingskes* grävande redaktion började i mars 2017 granska mängder av kontoutdrag utan att veta vad det skulle leda till.

”Tipset gällde en konkret penningtvätt där banker på Cypern och i Lettland och Danske Bank som tredje största bank var inblandade. När vi började granska kontoutdragen såg vi att Danske Bank bröt mot penningtvättslagen. Företagens bankkonton ska spegla dess verksamhet, men i många fall gjorde de inte det”, säger **Eva Jung**.

Tillsammans med **Simon Bendtsen** och **Michael Lund** är hon 2018 års mottagare av Cavlingpriset. Trion avslöjade Danmarks genom tiderna största bankskandal.

Mängden data journalisterna gick igenom för att se hur banken agerat, vilka transaktioner som gått via Danske Bank och hur många varningar den fått var ofantlig.

”Dessvärre finns ingen smart metod för att hitta de mest explosiva transaktionerna. Istället fick vi granska pdf-filer och Excel-dokument och använda pivottabeller. Fann vi ett namn, googlade vi och sökte i register och databaser efter mer info. Ett enormt trist arbete”, säger Simon Bendtsen.

Förutom ett gott samarbete de tre emellan krävdes även råd och kunskapsdelning från kollegor runt om i världen med samma uppdrag.

”OCCRP hjälpte oss att skapa en egen Wiki för att dela upplysningar. Efterhand kom nya journalister från olika länder med. De fick liksom vi börja från scratch, men nu var det

vi som förklarade för dem. Det var en härlig känsla att både få och ge så mycket kollegial hjälp”, säger Eva Jung.

Under granskningen slapp de danska journalisterna bli pressade av sina källor. Förmodligen för att

”**Det var en härlig känsla att både få och ge så mycket kollegial hjälp.**

Eva Jung, journalist på *Berlingske*

de vidtog de åtgärder som krävs för att bevara källors anonymitet.

”Vi arbetade med källskydd och namnskydd och kommunicerade inte per telefon. Troligtvis är det därför våra källor inte krävt att vi skulle sluta skriva, även om de ibland varit bekymrade”, säger Eva Jung.

Huvudmännen har inte heller

utövat någon press eller visat på motstånd, fortsätter Eva Jung.

”De sätter sig över lag och rätt och bryr sig antagligen inte. Pengarna har gått vidare.”

NU SKRIVER de tre Cavling-pristagarna tillsammans på en bok. Samarbetet dem emellan är fortsatt bra, men bokskrivandet stöter ändå på patrull, säger Simon Bendtsen.

”Många försöker putta oss i en bestämd riktning och ryktena surrar. Samtidigt är penningtvätt ett hav av banker och transaktioner så vi tar gärna emot nya kontoutdrag. Det här kommer att pågå många år framöver.”

Global penningtvätt omsätter varje år biljoner kronor när svarta pengar från illegala aktiviteter tvätas vita för att användas till konsumtion eller till investeringar i legal affärsverksamhet. Processen gynnas av det moderna bankväsendets snabba elektroniska överföringar vilket fått många länder att skärpa lagstiftningen mot penningtvätt. Så även Danmark. ●

Vinnande samarbete. Eva Jung, Simon Bendtsen och Michael Lund vid prisutdelningen i januari i år.

Cavlingpriset

- Danmarks mest prestigefyllda journalistpris.
- Delas årligen ut till en journalist eller en grupp av journalister som uppmärksammas för sitt mod och sin talang.
- Nomineringar och val av pristagare hanteras av Cavlingkommittén, som utses av Danmarks journalistförbund, Dansk Journalistforbund.
- Mottagare av priset ska vara medlemmar i fackföreningen.
- OCCRP står för Organized crime and corruption reporting project.

När intrycket är färgat

Vid ett tillfälle har jag blivit tillfrågad att ställa upp i ett politiskt val. Som svar skrattade jag högt och länge. Så här efteråt skäms jag för min reaktion. Den var ohövlig.

Kanske var mitt skratt en försvarsmekanism. Om jag fick frågan för att någon tyckte sig ha anat en politisk hemvist i min journalistik ville jag skjuta ner den föreställningen direkt.

Som journalist gillar jag inte tanken att kunna bli placerad på den partipolitiska kartan. I det avseendet vill jag vara en gåta. Ingen ska veta på vem jag röstar i val.

Det här låter onödigt dramatiskt. Den som läst mina ledartexter och funderat på mina journalistiska val kunde säkert placera mig på en höger-vänster-skala och komma rätt nära sanningen.

Men att säga var man står politiskt i olika frågor är inte detsamma som att säga på vilket parti man hänger sina förhoppningar.

JAG TÄNKER så här: också för journalister är vardagen en sammanflätning av olika saker och politik är en av dem.

Väljer jag ett offentligt eller privat dagis för mitt barn? Åker jag till jobbet i bil eller buss? Den här typen av val nuddar vid större politiska frågor. Ibland är de själva navet i frågan, men vi tänker inte på dem som politiska. Hur vi väljer kan nämligen förklaras på ett opolitiskt sätt: det privata dagiset ligger närmast; det går ingen busslinje via jobbet och så vidare.

Mitt agerande som privatperson behöver alltså inte hänga över mitt yrke som en partisymbol.

Det behöver inte heller mitt journalistiska val av bevakningsområde – även om det finns många som tror motsat-

sen. Det finns de som tror att om man skriver om felbehandlade asylsökande, eller om hur skog får ge vika för nybyggen, eller om hur folk nekas service på sitt modersmål så har man en viss partibok.

Men den journalist som stämmer av myndigheters agerande mot grundlagen, eller jämför politikernas tal med deras handlingar, bekänner bara färg inför rättsstaten, inte inför något enskilt parti.

TILL I artikeln nedan säger Östnylands förra chefredaktör **Micaela Röman**, som kandiderar för SFP i riksdagsvalet: "Som journalist vet jag hur vi (journalister) förhåller oss till beslutsfattare."

Nu vill jag inte säga vad Röman menar med det, men jag vet vad jag skulle vilja mena. Journalister förhåller sig till beslutsfattare med det allvar som det politiska uppdraget kräver. I den granskningen står alla politiker på samma linje, oavsett partitillhörighet.

Det här är förstås ett ideal. Vi journalister misslyckas jämt och ständigt i den granskningen. Vi särbehandlar politiker, positivt och negativt.

Därför måste vi förstå när vi gör jobbet svårare för oss själva. Om en aktiv och oberoende journalist ställer upp i ett val för ett parti så försvåras hens chanser att vara verksam som en sådan.

Det här är inte en kritik, varken mot någon viss politik eller mot att journalister är politiskt aktiva. Det här är enbart ett konstaterande: partitillhörighet begränsar journalister.

Fullständig objektivitet är en platonsk idé men hurdant intryck journalisten gör är hårdvaluta. Lämna intrycket en partifärg är devalveringen i full gång.

Dan Lolax ● Twitter: @danlolax
Skrivaren är samhällsredaktör på Åbo Underrättelser

Svårt att kombinera journalistrollen

Närmare 50 journalister, tidigare journalister och övriga medieproffs ställer upp i riksdagsvalet. Det här visar *Journalistens* kartläggning inför valet.

Bland kandidaterna finns flera chefredaktörer för politiska tidningar: **Kristiina Kunnas** (KD), **KD-lehti**, **Matias Turkkila** (Sannf), **Suomen Uutiset** och **Petra Packalén** (Finlands kommunistiska parti), **Tiedonantaja**.

Johan Kvarnström (SDP), chefredaktör för *Arbetsblad*, ställer upp av politiska skäl.

"Finland behöver en ny riktning efter den här högerregeringen."

Hur är det att kombinera journalistrollen med politik?

"Helt ärligt så går det egentligen inte. För mig är det möjligt eftersom jag är på en partitidning."

Kvarnström säger att det ändå uppstår onaturliga situationer, till exempel i och med att han som kan-

didat syns väldigt lite i tidningen.

"Vi skriver massor om finlandssvenska socialdemokrater så jag är en av dem *Arbetsblad* borde skriva om."

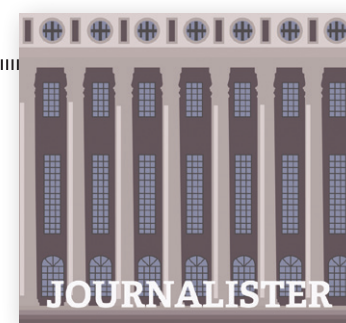
Den egna identiteten är också något Kvarnström funderat mycket på.

"Journalisten ställer frågor och politikerna svarar på dem. Nu ska jag göra både och omvänt."

KRING TIO kandidater är anställda av eller jobbar som frilansar för politiskt obundna medier. Bland dem finns **Toni Viljanmaa**, chefredaktör för *Pohjalainen* och *Iltalehti*s politiska redaktör **Juha Keskinen** som båda ställer upp för Samlingspartiet.

Flest svenskspråkiga kandidater som jobbar eller jobbat som journalister finns i Svenska folkpartiet. Bland dem finns **Jens Berg**, **Micaela Röman** och **Janne Strang**.

Röman, tidigare chefredaktör för *Östnyland* och

i dag deltidsanställd vid Marthaförbundet, tvekade länge inför att gå med i politiken.

"Jag frågade mig om jag skulle ge lillfingret. Som journalist vet jag hur vi (journalister) förhåller oss till beslutsfattare. Vi bevakar ju dem."

Röman ställde till slut upp, både i kommunalvalet 2017 och nu i riksdagsvalet på grund av "viljan att påverka samhället och att försöka förbättra världen."

"Men visst är jag stämplad, åtminstone för tillfället."

Lina Laurent

Uppgifterna har samlats bland annat via e-post till partikanslierna och via en uppmaning i *Journalistförbundets* medlemsbrev. Kartläggningen är inte heltäckande.

FOKUS

Maskeeraaja Hanna Ilkon täytyy tietää, mitä seuraavassa kohtauksessa tapahtuu.

Manu Marttinen, teksti • Laura Oja, kuva

”Ai sä saat lukea käsikirjoituksenkin, luulin että puuteroit vaan neniä! Monet eivät tiedä, mitä maskeeraaja tekee. Kuvauksissa minun täytyy koko ajan tietää, koska kohtauksissa itketään tai hikoillaan, ja millainen mustelma kenelläkin on silmäkulmassa, ja oliko korvat hiusten alla piilossa, ja onhan huulipuna koko kohtauksen ajan pysynyt huulissa. Näyttelijöiden klaffissa pitäminen on itsestäänselvyys.

Mieleenpainuvuin hetki on ollut se, kun pääsin oikeasti töihin Yle TV2:lle Tampereelle vuonna 2012. Seuraavana vuonna Kemissä sain kuvaukset omalle vastuulleni, kun päämaskeeraaja ei päässyt lähtemään keikalle. Olin siitä todella kiitollinen. Myös *Sorjosen* kakkoskauden Viron-kuvaukset jäivät mieleen.

Unelmien työpäivä on stressitön ja kiireetön. Ihana kesäinen ilma, mutta ei liian kuuma, etteivät näyttelijät hikoile liikaa. Mukava, tehokas työryhmä ja hyvä catering – ruoka saa ihmiset hyvälle tuulelle.” ●

Hanna Ilkko maskeeraa näyttelijä Hannu-Pekka Björkmanin Nyrkki-tv-sarjan kuvauksissa Vantaalla.

Ville Eloranta ● Twitter: @ville_eloranta

Kirjoittaja on Helsingin Sanomien kielenhuollosta vastaava toimittaja ja suomen kielen lautakunnan jäsen.

Tähtien määrä katosi puolueen nimestä

Kielitoimisto pääsi yllättämään.

Helsingin Sanomien toimituksessa oli eduskuntavaalien alla pohdittu muun muassa sitä, miten **Paavo Värysen** Seitsemän tähden liikkeen viitattaisiin teksteissä.

Vanhoilla puolueilla on vakiintuneet käyttönimenä ja lyhenteensä. Käyttönimi tarkoittaa, että esimerkiksi Kansallista Kokoomusta kutsutaan yleensä vain kokoomukseksi ja Suomen Keskustaa keskustaksi. Samalla alkukirjain pienenee.

Suositus ei ole pelkkä lehdistön oikku vaan noin 50 vuotta vanha kielenhuollon normi. Aakkosmankeliin ovat yhtenäisyyden säilyttämiseksi joutuneet myös muun muassa perussuomalaiset ja vasemmistoliitto, vaikka nimet eivät lyhenekään.

Suosituksista on välillä ehdotettu kumottavaksi. Tällöin tekstissä voisi tehdä selvän eron vaikkapa Perussuomalaisten (puolue) ja perussuomalaisten (jäsenet) välille. Vakiintuneisuus on silti pitänyt ohjeen voimassa.

Hiljattain päivitetty Kielitoimiston ohjeisto esitteli viimein Seitsemän tähden liikkeen käyttönimen – pelkkä ”tähtiliike”. Myöskään puoluekannan lyhenteessä ei ole alussa s:ää, vaan se on tl.

Moni virallinen nimi hahmottuisi jo sellaisenaan melko helposti ryhmittymäksi, vaikka alkukirjain olisi pieni. Suosituksen mekaaninen soveltaminen saattaa kuitenkin aiheuttaa outouksia. Esimerkiksi kirjoitus-asut muutos 2011 ja köyhien asialla olisivat kyllä olleet normin mukaisia, mutta mahtoiko niitä käyttää kukaan.

Jää nähtäväksi, muuttuuko Liike Nyt lopulta puolueeksi. Muotoilu liike nyt voisi johtaa erikoisiin tulointoihin, eikä taivutusmuotojen rakentaminen yleensä taipumattomasta nyt-sanasta ole ihanteellista.

Sininen tulevaisuus oli nokkela ja ilmoitti hyvissä ajoin, että käyttönimeksi sopii siniset. Kielitoimisto ei itse asiassa tainnut keksiä tähtiliikettäkään tyhjästä: puolueen blogissa sitä on käytetty viime elokuusta lähtien.

TUTKITTUA

Taloutta tv-uutisissa kommentoineista poliitikoista yli 90 prosenttia miehiä

Suomen politiikan sukupuolitunut työnjako alkoi purkautua 1980-luvulta lähtien. Naiset ovat kuitenkin jääneet politiikan uutisoinnissa vuosikymmenestä toiseen miesten varjoon.

Tieto selviää **Joonas Lehtosen** laatimasta pro gradu -tutkielmasta *Uutisia miehistä ja rahasta*, jonka Helsingin yliopiston poliittisen historian laitos hyväksyi joulukuussa. Tutkielmassa analysoidaan poliittisen uutisoinnin sukupuolituneisuutta Ylen televisio-uutisissa vuosien 1988 ja 2018 välillä. Tutkimukseen on poimittu neljä kuukauden mittaista tarkastelujaksoa kolmenkymmenen vuoden ajalta.

Tutkituilla jaksoilla naiset muodostivat

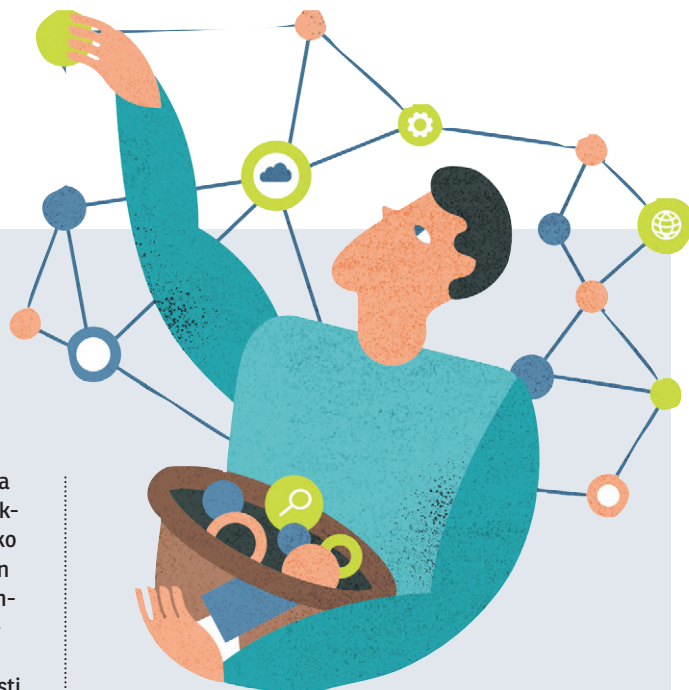
enimmillään 41,5 prosenttia eduskunnasta ja 60 prosenttia hallituksesta. Naispoliitikojen näkyvyys tv-uutisissa pysyi silti koko ajan vähäisenä. Aineiston naispainotteisin kuukausi oli toukokuu 1998, mutta silloinkin vain 36,4 prosenttia uutisissa esiintyneistä poliitikoista oli naisia.

Naiset suljettiin ulos etenkin perinteisesti miehiseksi käsitettyjen aiheiden piiristä. Esimerkiksi taloutta kommentoivista poliitikoista 94,4 prosenttia oli miehiä. Muita miesvetoisia aiheita olivat muun muassa ulko- ja turvallisuuspolitiikka, sisäpolitiikka, vaalit ja teollisuus.

Uutisissa ylläpidetyt sukupuoliroolit vaikeuttavat naispoliitikkojen pääsemistä esiin. Toisaalta naisten heikko näkyvyys johtu-

nee osittain uutistoimituksissa käytettyjen tiedonhankintarutiinien kankeudesta. Tietoa ja kommentteja haetaan sieltä, mistä niitä on ennenkin totuttu hakemaan.

Juha-Matias Lehtonen

Anne Lahnajärvi, 55, aloittaa 23. huhtikuuta *Mediuutisten* päätoimittajana. Lehti on Alma Talentin kustantama terveydenhuollon uutis- ja ajankohtaismedia alan ammattilaisille ja päättäjille. Lahnajärvi siirtyy tehtävään sanomalehti *Uusimaan* vastaavan päätoimittajan paikalta Porvoosta. Aiemmin hän on toiminut *Tampere-laisen* päätoimittajana sekä journalistisissa kehitystehtävissä Lehtiyhtymä- ja Keskiuomalainen-konserneissa.

Päätoimittaja Anne Lahnajärvi haluaa Mediuutisten tuottavan lääkäreiden puheenaiheet

Mikä veti päätoimittajaksi Mediuutisiin?

Innostus lääketieteeseen. Se on loputtoman kiinnostava alue, joka muuttuu ja kehittyy koko ajan.

Mikä on suhteesi lääketieteeseen?

Minulla on mielenterveyshoitajan koulutus ja olen lukenut *Mediuutisia* paljon. Ala on kiinnostanut, vaikkein ole enää hoitotyössä.

Miksi ryhdyit toimittajaksi?

Minulla on aina ollut kova tarve hankkia ja välittää tietoa. Vuosituhannen vaihteessa mielenterveyspotilaiden hoidossa tapahtui pääkaupunkiseudulla paljon muutoksia ja säästöjä. Silloin lähdin opiskelemaan viestintää, myös halusta vaikuttaa.

Miksi sinut valittiin Mediuutisten päätoimittajaksi?

Lehti järjestää paljon tapahtumia. Valintaan vaikutti se, että olen ollut perustamassa tapahtuma-alan ammattilehteä *Eventoa* ja aloittanut *Uusimaassa* tapahtumatuotannon. Myös terveydenhuollon koulutuksella oli merkitystä, ja muutkin näytöt kuulemma riittivät.

Nimitysuutinen kehui näyttöjäsi median muutosjohtamisesta. Mitä aiot muuttaa?

Haluan kehittää lehteä. Haluan, että se on lääkäreiden puheenaihe ja että he haluavat näkyä siinä. Siihen päästään, kun lehdessä on työn kannalta tärkeää uutta tietoa.

Tärkeimmät oppisi paikallisten lehtien johtamisesta?

Sisällön kehittäminen on ainoa tapa pärjätä kilpailussa. Toimituksen pitää tietää

työnsä tavoitteet: mikä sisältö on kohderyhmälle oikeaa ja mitä kultakin odotetaan.

Mitä uutta sinun täytyy opetella?

Lehden ja tilaisuuksien vetäminen on tuttua, mutta lääketieteeseen joudun perehtymään. Se menee koko ajan eteenpäin, enkä ole aiemmin tehnyt lääkäreille ammattilehteä.

Olet vaihtanut yleisöltään pienempään ja pienempään lehteen. Miksi?

Lukijamäärien kasvattaminen on mielenkiintoinen haaste. Olen haasteisiin tarttunut ja innostunut. Haluan myös oppia lisää tapahtumien teosta, josta *Mediuutisilla* on kokemusta pitkältä ajalta.

Mediuutiset järjestää tapahtumia yhteistyössä lääkefirmojen kanssa. Miten se sopii yhteen journalismin kanssa?

Lehden tapahtumilla on sponsoreita myös täällä Porvoossa. Ammattimainen toimitus huolehtii siitä, että asiat esitetään lehdessä riippumattomasti.

Sinulla on Mediuutisissa vähemmän alaisia kuin Uusimaassa. Vaikuttaako se esimiestyöhön?

Uskon, että samat lainalaisuudet pätevät ihmisten johtamisessa. Tärkeintä on läsnäolo, vaivaton vuorovaikutus ja se, että kunkin vahvuudet ovat oikein käytössä.

Mitä teet vapaa-ajalla?

Ulkoilen koiran kanssa, rehkin kuntosalilla, laskettelen, purjehdin ja kuuntelen äänikirjoja. Kun vapaa-aika on vähissä, se pitää käyttää tehokkaasti.

Nina Erho

Väinöt sekaisin

Elettiin vuotta 1975. Olin *Savon Sanomien* kesätoimittajana Helsingissä. Etyk-hulinan lomassa tapahtui muutakin – muun muassa kesätoimittajan nimisekoilu.

Väinö Turunen Savonlinnasta istui eduskunnassa. Savonlinnan kylpylätöiden omistusta järjesteltiin ja myös Turunen oli mukana kuvioissa. Lehdistötilaisuudessa otettiin kuva, jossa olivat mukana uudet ja vanhat hallintomiehet – myös Turunen. Sovimme Pressfoton kuvaajan kanssa, että hän välittää kuvassa olevien nimet Kuopioon.

Kuvateksti kertoi, että Turusen paikalla palstoilla poseerasi **Väinö Tanner**. Turunen ja Tanner saattoivat kuvaajan muistilapun harakanvarpaissa näyttää samanlaisilta, mutta toimittajan piikkiinhän moka meni.

Samana kesänä kirjoitin vielä ainakin yhden uutisen, jossa piti esiintyä kansanedustaja Väinö Turunen. Tällä kertaa Turunen oli vaihtunut tannerilaiseen demaripoliitikoon **Väinö Leskiseen**. Tämä virhe oli pakko ottaa ihan omalle kontolle. Sekin oli oikaisun paikka.

Samana päivänä *Savon Sanomien* Savonlinnan toimituksesta **Mirja Kukkonen** soitti Kluuvikadulle pääkaupunkiin ja kertoi, että se on sitten tästä lähtien Väinö Turunen – ei Tanner eikä Leskinen. Uskoin Kukkosta.

Väinö-sekoilun olen käynyt läpi myös Turusen itsensä kanssa. Ystävystyin opiskeluvuosina hänen poikaansa **Kimmoon** Tampereella ja tietysti jossakin vaiheessa tuli puheeksi, että juuri minä olen se toimittaja, joka teki hänen isänsä ensin Tannerin ja sitten vielä Leskisen. Asia puhuttiin selväksi jollakin kyläreissulla.

Nimisekoilu tuli jälleen mieleeni, kun kuulin Väinö Turusen kuolleen joulun alla lähes 92-vuotiana.

Ilkka Vääntinen

Kirjoittaja on eläkkeellä oleva toimittaja.

OIKAISU

Journalistin 2/2019 *Sattuu Tapahtuu* -palstan kirjoittajan nimi on **Maria Paldanius**, ei Sari.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Kohteessa. Vikesin toiminnanjohtaja Auli Starck vieraili maaliskuussa Myanmarissa Yangon Film Schoolissa. Maan poliittisesta tilanteesta huolimatta opiskelijat ovat pystyneet tekemään myös kriittisiä dokumentteja. Kuvassa on Starckin kanssa koulun henkilökuntaa, opiskelijoita ja valmistuneita, jotka ovat edelleen mukana sen toiminnassa, vasemmalta Nwaye Zar Che Soe, Wai Mar Nyunt, Lindsey Merrison, Aleksandra Minkiewicz, Starck, Soe Arkar Htun, Khin Myanmar.

VIKES KASVATTAJAA JOURNALISTITIEN "NOLLASEISKAN" KOKOAA SUUREMMAKSI

Marja Honkonen, teksti • TaRa, kuva

Julkisen sanan neuvosto Namibiaan, yhteisöradio Tansaniaan ja yli tuhat koulutettua toimittajaa 26 maassa.

Siinä muutamia Viestintä ja kehitys -säätiön aikaansaannoksia. Säätiö on pärjannyt valtion kehitysyhteistyörahojen jaossa hyvin, vaikka rahoituksen tasoa on kulu-neella hallituskaudella leikattu.

Vikes sai viime vuoden lopussa ulkoministeriöltä kolmeksi vuodeksi yhteensä 1,8 miljoonan euron rahoitukset viidelle hankkeelle. Maaliskuussa varmistui vielä yksi lähes 145 000 euron rahoitus.

Säätiölle oli hyödyksi, että hallituksen kehityspoliittisessa ohjelmassa mainittiin sananvapaus ja riippumaton media, ensimmäistä kertaa.

"Suomessa ei ole muita, jotka keskittyisivät kehitysyhteistyössä niiden tukemiseen", säätiön vakituiseksi toiminnanjohtajaksi helmikuussa nimitetty **Auli Starck** sanoo.

Vikesin vahvuus on myös, että sen hankkeissa journalistit tukevat toisia journalisteja.

"Meillä on annettavaa myös asiantuntijoina. Kyse ei ole vain rahojen siirtämisestä", Starck sanoo.

Hiljattain Vikes sai ulkopuoliselta arvioijalta kehuja tutkivan journalismin tukemisesta Nepalissa. Koulutuksiin osallistuneet ovat tehneet skuppeja, joista yksi lopulta johti maan korkeimman oikeuden presidentin erottamiseen.

KULUVA VUOSI on Vikesin viidestoista. Säätiö perustettiin vuonna 2004 Journalistiliiton päätettyä käyttää 0,7 prosenttia jäsenmaksutuloista kansainväliseen solidaarisuuteen. Peruspääoman keräsi 26 järjestöä ja virallisesti toiminta alkoi seuraavana keväänä.

Journalistiliitto tukee Vikesiä edelleen vuosittain 0,7 prosentilla, viime vuonna 27 000 eurolla. 85 prosenttia Vikesin rahoista on kuitenkin julkista avustusta valtiolta ja EU:lta. Vikesin puheenjohtaja, Journalistiliiton kansainvälinen asiamies **Juha Rekola** huomauttaakin, että muun tuen avulla liiton solidaarisuusraha moninkertaistuu.

Vikes tarvitsee myös lahjoituksia. Toimittajat lahjoittavat rahan lisäksi vapaaehtoistyötä. Sillä säätiö kattaa noin puolet moniin hankkeisiin vaadittavasta omarahoituksesta.

Säätiön kasvua kuvaa se, että kun vuoden 2005 hankkeiden budjetti oli noin 80 000 euroa, nyt se on miljoona.

VIKES TOIMII tällä hetkellä Suomen lisäksi seitsemässä maassa. Hankalin niistä on Rekolan ja Starckin mukaan Somalia, jossa turvallisuustilanne on surkea. Toisaalta Rekola on maassa tehdystä työstä juuri siksi erityisen ylpeä.

Myanmarissa yhteistyö dokumentaristeja kouluttavan Yangon Film Schoolin kanssa on taas onnistunut kuin oppikirjoissa. Vikesin pitkään tukeman hankkeen on määrä pyöriä kolmen vuoden kuluessa omillaan.

"Se on klassinen esimerkki siitä, kuinka kehitysyhteistyö tekee itsensä tarpeettomaksi", Starck kiittelee. ●

MEDIA-ALA VOISI KESKUSTELLA PALKOISTA NYKYISTÄ AVOIMEMMIN

Miksi media-alalla on niin vaikeaa puhua avoimesti palkoista? Media-alan työn tulokset ovat kaikkien nähtävillä, mutta miksi työstä maksettava korvaus ei ole? Onko palkka-avoimuus oikeasti radikaali ajatus?

Lehdistön luottamusmiehet ja työnantajat neuvottelevat parhaillaan siitä, miten työehtosopimuksen mukaiset paikalliset palkankorotukset jaetaan. Palkat ja palkankorotukset ovat Journalistiliiton neuvottelemien työehtosopimusten olennaista sisältöä.

Palkka koostuu yleensä peruspalkasta ja henkilökohtaisesta, pätevyyteen tai osaamiseen liittyvästä palkanosasta. Työnantajat toivovat, että työntekijän toimintaa voidaan ohjata haluttuun suuntaan palkitsemalla. Jos työnantaja haluaa, että työntekijät opettelevat sekä kirjoittamaan että kuvaamaan, se jakaa paikallisen erän palkintona monitaitoisuudesta.

TOIMINNAN SUUNTAAMINEN palkalla voi toimia, jos työntekijä tietää, mitä hänen pitää tehdä saadakseen palkankorotuksen. Taloustieteessä puhutaan ihmisestä, joka toimii toivotulla tavalla, jos saa siten lisää rahaa. Psykologinen motivaatioteoria sen sijaan luottaa ihmisen hyvyyteen ja sisäisen motivaation merkitykseen. Palkitsemisen pitäisi tukea sisäistä motivaatiota. Epäoikeudenmukaisiksi koetut palkkiot voivat jopa vähentää sitoutumista työyhteisöön.

Avoimuus lisää oikeudenmukaisuuden tunnetta, luottamusta ja sisäistä motivaatiota. Sisä-

nen motivaatio on puolestaan kehittymisen ja luovuuden edellytys. Yritystoiminnan näkökulmasta sisäisen motivaation ruokkiminen voi olla merkittävä kilpailuetu.

Suomalaisessa ohjelmistoyritys Vincitissä on kokeiltu palkkojen avoimuutta. Siellä lähes kaikkien palkat ovat kaikkien tiedossa. Vapaaehtoisuuteen perustuva järjestelmä toimii ja vahvistaa palkitsemisen vaikuttavuutta.

MYÖS KOLLEKTIIVISIA palkkaneuvotteluita helpottaisi, jos työnantaja ja työntekijät voisivat käsitellä palkkoja avoimesti. Tällä hetkellä neuvotteluasetelma ei aina ole tasapuolinen: työnantajalla on käytettävissään kaikki tarpeelliset taustatiedot, mutta työntekijöiden edustaja saa tyytyä epämäärisiin keskiarvoihin. Kun pohjatiedot ovat puutteelliset, neuvotteluvaihtoehtojen määrittely on vaikeaa. Varjonyrkkäily ei myöskään toimi neuvottelumenetelmänä kovin hyvin. Tämä ei ole kummankaan osapuolen etu.

Onneksi osa yrityksistä on ymmärtänyt aidon yhteistoiminnan merkityksen. Niissä osapuolet pystyvät neuvottelemaan ja sopimaan avoimesti myös palkankorotuksista.

TULEVAISUUTTA ei voi rakentaa käpertymällä piiloon ja kuvittelemalla, että vaikeat asiat kaatoavat, jos niistä ei puhuta. Ihmisten ja yritysten johtamisessa sellainen ei ainakaan toimi. Media-alan yritykset voisivat olla myös palkka-avoimuusasiassa kehityksen kärkijoukoissa. ●

Sopimalla voi pelastaa työpaikan

Liiton jäsen irtisanottiin yt-neuvotteluissa muutama vuosi sitten. Neuvotteluiden jälkeen menin tapaamaan häntä ja muita irtisanottuja. Tapaamisissa oli mukana myös luottamusmies.

Kävi ilmi, että yhtiö oli jo irtisanomisaikana palkannut uusia henkilöitä tehtäviin, joita irtisanottu oli työsuhteensa aikana tehnyt, mutta silti työnantaja ei tarjonnut tehtäviä irtisanotulle.

Lähetin työnantajalle myöhemmin vaatimuksen korvata perusteeton irtisanominen, koska häntä ei ollut sijoitettu uusiin tehtäviin, vaikka sellaisia oli ollut avoinna. Työnantaja kiisti vaatimuksen.

Juttu siirtyi asianajajalle, joka toisti vaatimuksen. Hieman vaatimuskirjeen lähettämisen jälkeen työnantaja haki toimittajaa samaan lehteen, josta jäsen oli irtisanottu. Paikkaa ei ollut tarjottu jäsenelle, ja työnantaja kiisti edelleen vaatimuksen perusteettomasta irtisanomisesta.

Sitten täysin yllättäen työnantaja tarjosi mahdollisuutta sopia asia siten, että jäsen saisi avoinna olevan työpaikan. En ole edelleenkään varma, miksi työnantaja muutti mieltänsä.

Pari viikkoa työsuhteen ehtoista neuvoteltua jäsen allekirjoitti uuden työsuhteen työnantajan kanssa ja riita sovittiin. Jäsen oli erittäin tyytyväinen ratkaisuun ja työskentelee edelleen samassa työpaikassa.

Sanna Nikula

Kirjoittaja on Journalistiliiton lakimies.

Tytti Oras ● tytti.oras@journalistiliitto.fi
Kirjoittaja on Journalistiliiton lakimies.

Lehdistön tes: Lehdistön työehtosopimus on voimassa 1.12.2017–31.1.2020.

Kainuulainen urheilumies on poissa

TOIMITTAJA SEPPÖ KARPPINEN
9.1.1944 KAJAANI – 7.12.2018 KAJAANI

Innokas urheilumies **Seppo "Setti" Karppinen** aloitti urheilutoimittajan uransa vuonna 1966 Kainuun Sanomissa. Viisi vuotta myöhemmin hänet nimitettiin lehden urheiluosaston päälliköksi.

Vuosina 1979–1990 Karppinen työskenteli urheilutoimittajan päällikkönä Pohjalaisessa. Sen jälkeen hän siirtyi Kalevaan, ensin Kajaanin aluetoimittajaksi ja myöhemmin aluetoimittajan esimieheksi.

Karppinen todisti, että hyvä urheilutoimittaja kirjoittaa hyviä juttuja mistä aiheesta tahansa. Kainuun reissuillaan hänelle tulivat tutuiksi niin maan hiljaisten huolet kuin maakunnan vaikuttajien ajatukset.

Karppisen tekstejä saatiin lukea mielipidepalstoilta viime aikoihin saakka. Lempiaiheena pysyi urheilu, mutta hän otti kantaa myös

muihin ajankohtaisiin asioihin.

Setti oli valoisa ja peruspositiivinen, mutta viimeisiä elinvuosiaan leimasi syvä suru. Perheen ainoa lapsi, nuori perheenäiti, kuoli ja vähän myöhemmin myös Setin puoliso menehtyi.

Seppo Karppinen toimi SVUL:n Kainuun piirin ja Ampumahiihtoliiton tiedotusvaliokuntien jäsenenä sekä Kainuun Lehistökerhon hallituksessa.

**Kirsi Haaapea
Petri Hakkarainen**

Kirjoittajat ovat Seppo Karppisen entisiä työtovereita.

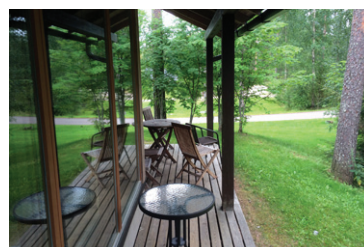
Urjalan Sanomat hakee joukkonsa vahvistukseksi

TOIMITTAJAA

määräaikaiseen työsuhteeseen 15.4. - 30.9.2019

Olet lehtialalla jo kokenut konkari ja tunnet toimituksen arjen sekä yleistoimittajan työtavat. Hallitset valokuvauksen sekä taittamisen ja myös verkkolehtimaailma on sinulle tuttu sekä kiinnostava ympäristö. Eduksesi on, jos pystyt tarvittaessa auttamaan myös ilmoitusvalmistajaamme kiirehuippuina.

Jos haluat tarttua haasteeseen ja nauttia paikallislehden monipuolisesta arjesta, lähetä vapaamuotoinen **hakemuksesi 1.4. mennessä** päätoimittajan sähköpostiin osoitteeseen heli.lehtela@urjalansanomat.fi
Lisätietoja myös numerosta 050 371 7334. HAE HETI!

VIERUMÄEN LOMAHUONEISTOJEN KESÄN JA SYKSYN 2019 VIIKOT NYT HAUSSA

Vierumäen lomahuoneistojen haku päättyy
12.4.2019.

Haettava aika 24.5. – 13.12.2019.
Vain kokonaisia viikkoja voi hakea.

Hinnat:

595 euroa/viikko ajalla 24.5. – 20.9.2019
460 euroa/viikko ajalle 20.9. – 13.12.2019
Varausmaksu on 150 euroa.

Hakulomake löytyy liiton nettisivuilta www.journalistiliitto.fi
->lomakkeet->Vierumäen lomaviikot

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Haemme

PÄÄTOIMITTAJAA

Helsinkiin vakituiseen työsuhteeseen toimittamaan ja kehittämään Suomen suurinta valokuvauksen erikoislehteä. Tukenasi on ammattitaitoinen, kokenut tiimi ja laaja avustajien verkosto.

Olet osaava, innostunut ja aikaansaava lehtityön ammattilainen, jolla on jo kokemusta journalistisen työn organisoinnista ja johtamisesta.

» Vapaamuotoiset hakemukset juttunäytteineen 15.4.2019 mennessä sähköpostilla osoitteeseen hallitus@kamera-lehti.fi

» Lisätietoja antavat hallituksen jäsenet Jan Ekström 040-5401302, Pirkko Heiniö 050-3602086 ja Jari Mankinen 044-3291256 sekä www.kamera-lehti.fi/rekrytointi/

kamera

KOULUTUKSET

Taitava työnhakija -verkkovaikuttaminen

Haluatko uutta potkua työn löytämiseen ja uralla etenemiseen? Osallistu verkossa Journalistiliiton uravaikuttamiseen omaan tahtiin. Näkemyksiä työllistymisestä ja tulevaisuuden osaamisesta.

Aika: 1.4–31.12.

Paikka: journalistiliitto.fi

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: journalistiliitto.fi/tapahtumat

Järjestäjä: Journalistiliitto

Yt-koulutusta luottamushenkilöille

Koulutuspäivässä käydään läpi yhteistoimintalakia ja pohditaan, voiko työnantaja esimerkiksi jättää antamatta oleellisia tietoja vetoamalla liikesalaisuuteen. Koulutus on luottamusmiehille ja työsuojeluvaltuutetuille palkallista työaikaa.

Aika: 25.4. klo 9:00–15:30

Paikka: Tekniskan Salit, Eerikinkatu 2, 6.krs, 00100 Helsinki

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: 12.4. mennessä, journalistiliitto.fi/tapahtumat

Järjestäjä: Journalistiliitto

Luottamusta ansaitsemassa

Miltä journalismin tekeminen näyttää sen kohteista ja lähteistä? Pääpuhujana asiaa tutkinut Ruth Palmer Madridin yliopistosta. Muita puhujia muun muassa Ulla Järvi (Tiedetoimittajat), Anne Moilanen (MustRead), Marja Honkakorpi (KL) ja Maija Aalto (HS).

Aika: 7.5. klo 12:00–16:15

Paikka: Haaga-Helia, Pasilan kampus, Ratapihantie 13, Helsinki

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Facebook/journalismiseminaari 2019

Järjestäjä: Haaga-Helia Ammattikorkeakoulu

MUUT

Viiniä ja purtavaa – Tutustu liiton palveluihin!

Tule kuulemaan miten palvelemme opiskelijoita ja tuemme ammatillista osaamistasi ja mitä rahanarvoisia etuja sinulle on tarjolla. Tarjolla pientä syötävää ja viiniä.

Aika: 2.4. klo 16:30–18:00

Paikka: Journalistiliitto, Säästöpankinranta 2 A, Helsinki, 7.krs.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: journalistiliitto.fi/tapahtumat

Järjestäjä: Journalistiliitto

Vappukuohuvaa ja brändinrakennusta

Perinteinen liiton kuohuva vappuvastaanotto. Yhdistämme hivin ja hyödyn, kun graafikko ja bloggari Kasper Strömman jakaa vinkkinsä visuaalisen brändin rakentamiseen.

Aika: 30.4. klo 13:00–15:30

Paikka: Journalistiliitto, Säästöpankinranta 2 A, Helsinki, 7.krs.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: journalistiliitto.fi/tapahtumat

Järjestäjä: Journalistiliitto

KUVA: SAMPO KORHONEN

Venäjä-konkari. Arja Paananen on työskennellyt Ilta-Sanomissa vuodesta 1994 lähtien. Viime syksynä hänet palkittiin työstään Suomen Kuvalehden journalistipalkinnolla.

Näin turhautat verkkotrollin

Puhuttava juttu ja verkko taas täynnä öyhötystä? Yritä pitää pää kylmänä, etenkin jos kyse on vaikutuskampanjasta.

”Itse pitäisi pysyä tyynenä ja asiallisena”, *Ilta-Sanomien* toimittaja **Arja Paananen** sanoo.

Se ei ehkä estä trollauksen kohteeksi joutumista, mutta on ainakin omiaan turhauttamaan trollin.

Venäjä-uutisoinnistaan palkittu Paananen on yksi pääpuhujista Sanan valta -koulutuspäivässä, jonka yksi teema on valeuutisiin varautuminen. Lisäksi 11. huhtikuuta järjestettävässä koulutuspäivässä käsitellään algoritmien valtaa, palvelumuotoilua ja Instagramia.

Tapahtuman järjestävät Journalistiliitto, Terveystoimittajat, Tiedetoimittajien liitto ja Mediapooli.

Marja Honkonen

Sanan valta -koulutus 11.4. Helsingissä.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: tapahtumat.journalistiliitto.fi

Järjestätkö tapahtuman tai koulutuksen?
Lähetä meille tiedot ja tiivis kuvaus tapahtumastasi.
Ota malli tältä sivulta.
journalisti@journalistiliitto.fi

Työoikeutta työntekijöille ja työnantajille

Opetusministeriön ja työmarkkinajärjestöjen yhteiskoulutuksessa kerrataan, mistä asioista työnantaja ja työntekijä voivat sopia, mitkä ovat eri osapuolten oikeudet ja velvoitteet ja mitä työnantajan direktio-oikeus käytännössä tarkoittaa.

Aika: 7.5. klo 13:00–16:00

Paikka: Suomen Elokuvasäätiö, Kino K-13-auditorio, Kanavakatu 12, Helsinki

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: journalistiliitto.fi ja terhi.tarvainen@journalistiliitto.fi

Järjestäjät: Opetusministeriö ja työmarkkinaliitot

F5.6-klubi: Soldiers of Odin ja vieras

Valokuvaajien ja valokuvasta kiinnostuneiden F5.6-klubi-illassa on esillä Silla Simonen dokumentaarinen valokuvakirja *Soldiers of Odin & Vieras*. Keskustelua käytännön etiikasta ristiriitaisten aiheiden käsittelyssä.

Aika: 3.4. klo 19:00–21:00

Paikka: Kansallisteatterin Lavaklubi, Läntinen Teatterikuja 1, Helsinki

Lisätiedot: Facebook/5.6-klubi

Järjestäjä: Suomen Kuvajournalistit ry

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmstgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki / Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi
VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi, (09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Hanna Valle, 30

- Zeldan visuaalinen suunnittelija ja perustaja.
- Tekee maisteriopintojaan Amsterdamissa Sandberg-instituutissa. Aiemmin opiskellut Aalto-yliopiston visuaalisen viestinnän muotoilun kandiohjelmassa, jonka aikana ollut myös vaihdossa Kioto Seika Universityn graafisen suunnittelun osastolla.
- Työskennellyt graafisena suunnittelijana sekä freelancerina että mainos- ja viestintätoimistoissa sekä toiminut satunnaisesti kuvittajana.
- Zeldan Rakkaus-numero voitti hopeaa Nuoret Luovat -kategoriassa Vuoden Huiput 2017 -kilpailussa.

Onnistuu etänäkin. Zeldan viides, kulis-seja käsittelevä numero syntyy paljolti sähköisten viestimien varassa, koska Hanna Valle opiskelee Amsterdamissa. Aiempien numeroiden teemat ovat ruumis, rakkaus, valta ja mieli. "Zeldan lähtökohta on feministinen, mutta annamme tilaa käsitellä monenlaisia tuntemuksia ja havaintoja. On hienoa laajentaa lukijoiden näkemystä maailmasta ja rakenteista, jotka siihen vaikuttavat."

Hanna Vallen opinnäytetyönä alkaneesta Zeldasta kasvoi verkkolehti ja vapaaehtoisten kokeilujen koti

Antti Grundsténin valinta

Imagen AD Antti Grundstén valitsi esiteltäväksi visuaalinen suunnittelija **Hanna Vallen** työtä tämän perustamassa verkkolehdessä *Zeldassa* (zelda.fi):

"Zelda on upea! Ja vaikea, erilainen ja tärkeä. En uskonut hyviin 'nettilehtiin' ennen *Zeldaa*. Uuden *Zeldan* ilmestyessä olo on kuin avaisi Kinder-maatuskaa, kerros kerrokselta tulee uutta ja hyvää sisältöä, joka panee ajattelemaan. Visuaalisesti se on innostava, oksettava, hauska ja ennen kaikkea omaa uraansa uurtava. **Hanna Valle** on idolini. Älä ikinä lopeta."

Tällä palstalla Journalisti pyytää ilmiantamaan loistavia alan tuotoksia. Viestiä vie seuraavaksi eteenpäin se, jonka työ esitellään palstalla.

Nina Erho, teksti ● Jussi Puikkonen, kuva

Zelda sai alkunsa vuonna 2016 henkilökohtaisesta ja akateemisesta ahdistuksestani ja siitä, että suomalainen media tuntui jättävän monia ääniä ulkopuolelleen. Halusin kokeilla uudentyyppistä julkaisua ja ottaa lähtökohdaksi intersektionaalisen feminismiä, joka tarkastelee sukupuolisen syrjinnän lisäksi muita syrjinnän muotoja. Meillä ei ollut juurikaan digitaalisia feministisiä julkaisuja", sanoo visuaalinen suunnittelija **Hanna Valle**.

Ensimmäinen *Zelda* oli Vallen opinnäytetyö Aalto-yliopiston graafisen suunnittelun ja visuaalisen viestinnän kandidaattiohjelmaan. Nyt se on kaksi kertaa vuodessa ilmestyvä verkkolehti. Tekeillä oleva viides numero käsittelee kulissee.

"Halusin rakentaa ympärilleni yhteisön, jonka kanssa käsitellä tärkeitä aiheita. Ensimmäisen *Zeldan* tekijät olivat ystäviäni ja tuttuja, ja ydinryhmä on pysynyt melko samana. Minä vastaan visuaalisesta suunnittelusta, ja sisältö suunnitellaan yhteisöllisesti.

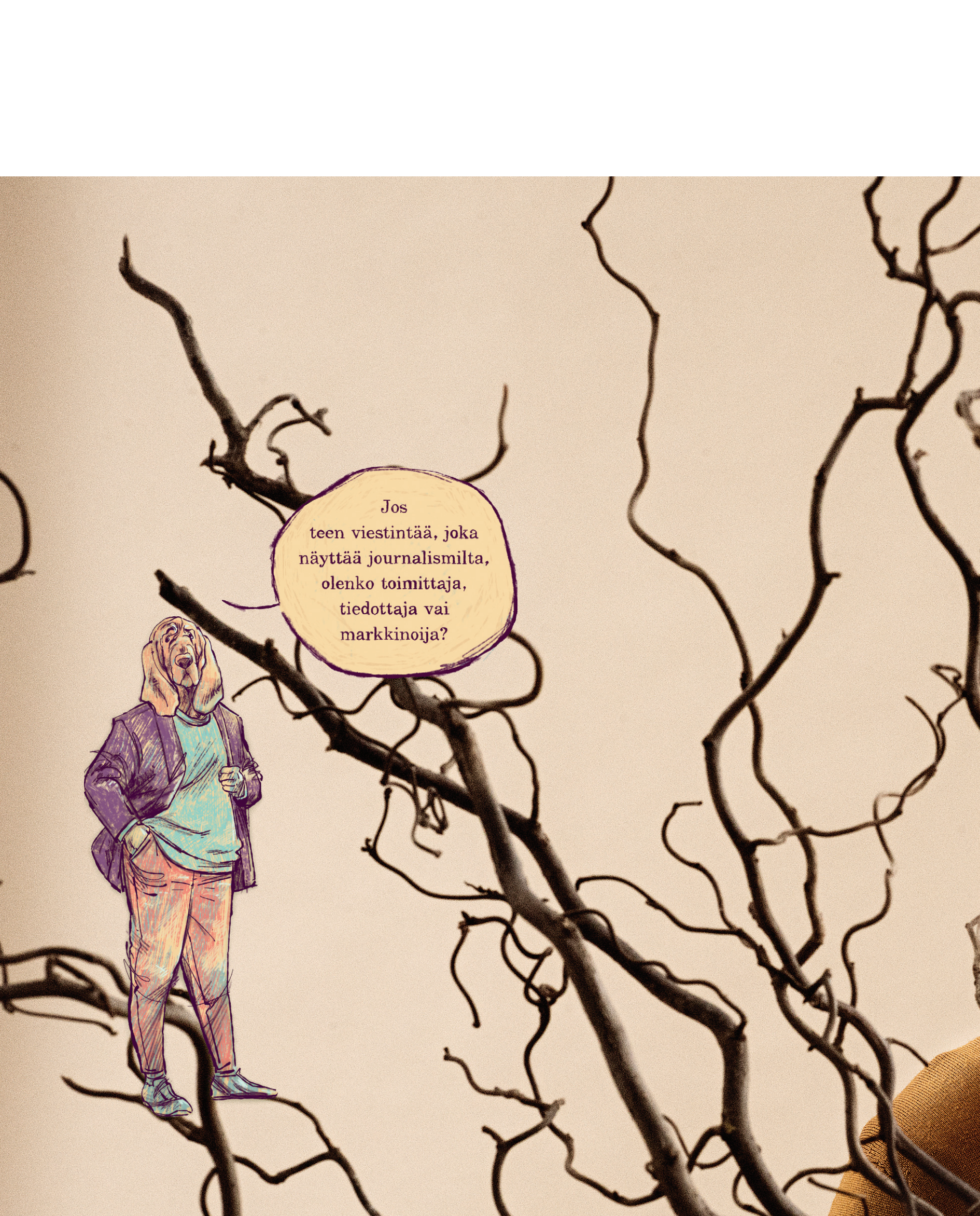
Alusta asti tekstejä ovat editoineet **Iida Sofia Hirvonen** ja **Elina Teronen**, ja koodari **Santeri Räisänen** on ollut mukana toisesta numerosta. Ryhmän uusimmat jäsenet ovat editori **Eveliina Lempiäinen** sekä viestinnästä ja organisoinnista vastaava **Maija Ihanainen**.

Lisäksi joka numerolla on noin viisitoista vaihtuvaa tekijää, joita etsimme somessa ja joita ilmoittautuu muutoinkin mukaan. Aiemmin olemme kokoontuneet kaikki yhteen aloittamaan numeron tekemistä, mutta nyt se ei onnistunut, kun opiskelen Amsterdamissa.

Ensimmäisen numeron jälkeen saimme Koneen Säätiöltä kaksivuotisen toiminta-apurahan, mutta nyt *Zelda* on jälleen omillaan. Minua palkitsee riittävästi se, että *Zelda* on löytänyt paikkansa erilaisten tekijöiden yhteisönä ja ideoiden kasvualustana. Hienolta tuntui myös, että tämän tyyppinen tekeminen tunnustettiin relevantiksi Vuoden Huipuissa.

Silti järkevä ajankäyttö *Zeldan*, palkkatöiden ja opiskelun kesken on haastavaa. Puhumme tästä tekijöiden kanssa paljon ja pyrimme siihen, ettei *Zelda* olisi kahle vaan myönteinen tilaisuus ilmaista itseään.

Joissakin palautteissa *Zeldan* visuaalisuus on koettu hämmentäväksi ja sekavaksi, ja tekstejä on pidetty viimeistelemättöminä, mutta en pidä näitäkään mielipiteitä kielteisinä. *Zeldan* tärkeä tehtävä on olla kokeilualusta, jossa tekijät voivat vapautua paineestaan olla ammattimaisia ja alusta alkaen valmiita." ●

A cartoon illustration of a man with a dog's head, specifically a Weimaraner, standing on a dark, gnarled tree branch. The man is wearing a purple jacket over a light blue t-shirt and orange trousers. He has a speech bubble above him containing Finnish text. The background is a plain, light beige color. The tree branches are dark and intricate, with some leaves visible in the bottom right corner.

Jos
teen viestintää, joka
näyttää journalismilta,
olenko toimittaja,
tiedottaja vai
markkinoija?